

Oriëntalisme in Nederland

Auteur: Luc Bouman

Studentnummer: S0813168

Scriptiebegeleider: Lothar Smith

Onderwerp: De positie van 'vreemdelingen' in de Nederlandse maatschappij.

Datum: 8-8-12

Radboud Universiteit Nijmegen.

Voorwoord

Tijdens het voorbereiden en uitvoeren van dit onderzoek ben ik erg goed begeleid door dr. Lothar Smith. Zijn positieve feedback werkte stimulerend en zorgde ervoor dat ik meer open stond voor verschillende benaderingen van dit onderzoek. Graag wil ik ook mijn vader Gert Bouman bedanken voor de hulp bij het uiterlijk van deze scriptie. Ook wil ik alle respondenten bedanken voor hun medewerking, het waren allemaal werkende mensen en een aantal studerende mensen die allemaal ongeveer een half uur van hun tijd voor mij wilden vrij maken.

Door het onderzoek ben ik voor mezelf in ieder geval een stuk wijzer geworden in de manier van het omgaan met andere culturen en 'vreemdelingen'. Het was interessant om te merken dat sommige mensen totaal anders reageerden dan de mensen die daarvoor aan de beurt waren.

Samenvatting

Het probleemloos leven met verschillende culturen in de globaliserende wereld is een uitdaging die de samenleving de komende jaren aan moet gaan. Het wegnemen van barrières en verschillen in tegenstelling tot de nadruk leggen op deze problemen is iets waar we in de toekomst met zijn allen aan moeten werken. Edward Said ontwikkelde het concept Oriëntalisme, door dit concept is mijn onderzoek geïnspireerd. Het feit dat mensen handelen vanuit vooringenomen denkbeelden over bepaalde culturen en mensen staat hierin centraal. In dit onderzoek ligt de nadruk op het superioriteitsgevoel wat de Westerse wereld sinds het kolonialisme uitstraalt in de omgang met mensen uit ontwikkelingslanden, wat als benaming al een minderwaardige toon heeft voor de betreffende landen. Voor Said(1994) is de worsteling over geografie er een van iedereen, niemand staat buiten de geografie. Waar territoriale worstelingen vaak worden geassocieerd met oorlogen en soldaten, vind Said het noodzakelijk ook te kijken naar de beeldvorming en fantasieën die mensen creëren over geografie en verre landen. Deze beeldvorming is namelijk de 'trigger' van de acties die worden ondernomen ten opzichte van geografie. Het zet relaties op scherp en zorgt voor spanningen die wellicht weggenomen kunnen worden wanneer verschillende groepen mensen de cultuur en gebruiken van elkaar leert begrijpen en snappen. Aan de andere kant zal het verlangen naar macht altijd een eigenschap van de mens blijven. Het is echter de manier hoe we binnen de samenleving omgaan met deze verschillen die voor interessante moeilijkheden op het gebied van integratie ontstaan.

Deze denkbeelden worden gevormd door de geschiedenis maar in dit onderzoek wordt ook de korte termijn bekeken. Het effect wat een External shock event kan hebben op de beeldvorming ten opzichte van andere culturen blijkt vaak een effect van tijdelijke aard te zijn. Zo steeg de aanhang van het rechts- extremisme in Nederland tijdelijk telkens vlak na de aanslagen in New York 2001, en de moorden op Fortuyn en van Gogh. Ook dit heeft dus zijn invloed op het straatbeeld in Nederland.

Via de Casus AZC Grave wordt er in dit onderzoek gekeken of het concept Oriëntalisme ook van toepassing is op de huidige maatschappij en de dagelijkse omgang met verschillende culturen. De keuze voor een asielzoekerscentrum is gemaakt omdat dit centrum is afgeschermd van de rest van de omgeving van Grave. Hierdoor is er een fysieke afscheiding tussen verschillende culturen die wellicht een bijdrage levert aan onbegrip ten opzichte van de cultuur van elkaar. Via stellingen en het peilen van de reacties van de respondenten in de omgeving van het AZC is een poging gedaan om een zo realistisch mogelijk beeld te schetsen van de mate van Oriëntalisme in de omgang van de respondent met bewoners van het AZC. De reacties zijn beoordeeld op een schaal van 1 tot 5 waarin de reactie van nauwelijks Oriëntalisme tot sterk Oriëntalisme is gecodeerd. Dit was een proces

waarin de reacties werden afgewogen aan de hand van de vergelijking met reacties van de respondent op andere stellingen.

Na het analyseren van de interviews en de literatuur kom ik in dit onderzoek tot de conclusie dat Oriëntalisme zich in de huidige maatschappij manifesteert doordat angst een steeds grotere rol is gaan spelen. Men grijpt terug naar vastheden en bijt van zich af als men moet veranderen. Hierin spelen oude koloniale gedachte nog steeds indirect een grote rol. Het uit zich door ontwijkend gedrag ten opzichte van andere culturen en de nadruk van respondenten voor het belang van aanpassen van de vreemdeling aan onze cultuur.

External shock events hebben het afgelopen decennia via een golfbeweging invloed gehad op de manier waarop vreemdelingen worden bekeken en asielzoekers worden beschouwd als Nederlandse burgers. Na een external shock event blijkt dat oude bestaande beelden over vreemdelingen worden bevestigd voor een flink aantal mensen. En dat dit als alles tot rust is gekomen weer minder wordt. Mijn vermoeden is echter dat op de lange termijn een periode zoals tussen 2001 en 2004 nog steeds bij mensen angst wordt in geprint en dat men bang blijft voor verandering.

In dit onderzoek staat de invloed van Oriëntalisme op de houding ten opzichte van vreemdelingen centraal. Met de toevoeging van external shock events als extra dimensie in dit onderzoek wordt er niet alleen vanuit oude culturele verschillen naar de relatie tussen verschillende culturen gekeken. Juist de external shock events bieden een meer recente kijk op deze houding doordat het nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen, die tegenstellingen kunnen vergroten, meenemen in de kijk naar het fenomeen Oriëntalisme.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	07
1.1. Oriëntalisme in de samenleving	07
1.2. Doelstelling	08
1.3. Vraagstelling	09
1.4. Onderzoeksmodel	09
1.5. Belangrijke begrippen	10
2. Theoretisch Kader	13
2.1. Inleiding	13
2.2. Invloed van Neokolonialisme op het Oriëntalisme van vroeger en nu	13
2.3. De invloed van angst en external shock events op Oriëntalisme	20
2.4. Conceptueel model	31
3. Methoden	33
3.1. Inleiding	33
3.2. Case Study	33
3.3. Stappenplan en de toepassing op deze Casus	33
3.3.1. Keuze voor de Case	34
3.3.2. Keuze voor het type Case Study	34
3.3.3. Data Verzameling	35
3.3.4. Analyse	37
3.3.5. Interpretatieve Fase	37
4. Analyse	38
4.1. Inleiding	38

4.2.	Grave en het AZC	38
4.3.	Onderzoeksresultaten	40
4.3.1.	Oriënt als hulpbehoevend slachtoffer	41
4.3.2.	Belang van integratie	43
4.3.3.	Gevoel van veiligheid op straat	50
4.3.4.	External shock events	53
4.3.5.	fysieke afstand opvallendheden	58
5.	Conclusie en Aanbevelingen	60
6.	Literatuurlijst	66
7.	Bijlagen	68

Hoofdstuk 1. Inleiding

1.1 Oriëntalisme in de samenleving

Binnen de Nederlandse samenleving hebben zich de afgelopen decennia processen afgespeeld die ertoe hebben geleid dat de voor Nederland kenmerkende tolerante houding tegenover vluchtelingen is omgeslagen naar een overheersend negatief beeld. De moorden op Pim Fortuyn en Theo van Gogh zorgden voor een stroomversnelling van het separatisme van verschillende culturen. Men was in shock, en er kwamen vergeldingsacties richting islamitische lagere scholen en moskeeën. Door de moorden op deze twee prominente politieke figuren ging men zich in Nederland bezinnen op manieren om zich te beschermen tegen het veiligheidsrisico van de migranten (Korteweg, 2005). Zo overheerst nu het beeld van de vluchteling als potentieel bedrieger of veiligheidsrisico in plaats van het vroegere beeld van de vluchteling als held of als slachtoffer (Hollands, 2006).

Het benadrukken van het verschil tussen culturen en landen is een fenomeen wat al een lange tijd bestaat, maar de afgelopen jaren sterk is vergroot.

“De meerderheid van de reacties op de moord laat zien hoe het vermeende causale mechanisme van integratie er een is waarin culturele integratie voorafgaat aan sociale en economische integratie. In deze visie is het aan de immigrant om de culturele praktijken van het ontvangstland over te nemen. Dergelijke reacties worden in belangrijke mate ingegeven door het idee dat immigranten ‘anderen’ blijven, dat ze verschillend zijn en uiteindelijk buiten de Nederlandse cultuur vallen - zelfs als ze de Nederlandse nationaliteit bezitten, zelfs als ze juist het product zijn van de Nederlandse gemeenschap” (Korteweg, 2005, p. 9).

In dit citaat geeft Korteweg (2005) aan dat het verlangen van de Nederlandse samenleving ten opzichte van vreemdelingen is, dat men zorgt dat ze de culturele verschillen overwint. Deze ontwikkeling loopt gelijk met de algehele tendens van de westerse wereld om zich af te zetten voor gevaren van buitenaf sinds de aanslagen van 11 september 2001. Deze aanslagen hebben de culturele verschillen aangescherpt en culturen tegen elkaar opgezet. In dit onderzoek wordt getracht dit verlangen te linken aan het feit dat de ‘westerse cultuur’ zich al sinds de tijd van Kolonialisme en Imperialisme superieur voelt ten opzichte van andere culturen.

Integratie is een veelbesproken probleem in Nederland. Echter spelen er vaak gevoelens, die zich door ervaringen en verhalen hebben gevormd, een grote rol in de perceptie van de Nederlandse burger ten opzichte van buitenstaanders die zich in Nederland willen vestigen. Deze diepgewortelde gevoelens zijn vaak moeilijk te veranderen of weg te nemen. Zo wordt er in dorpen en steden met een asielzoekerscentrum vaak te snel gewezen naar de bewoners van dit centrum wanneer er zich een criminele daad heeft afgespeeld in deze stad of dorp. Dit is een problematisch verschijnsel wat integratie tegen kan houden en verschillende groepen verder van elkaar af kan zetten.

Dit beeld wat men in Nederland heeft over 'het onbekende' zal centraal staan in deze thesis. De keuze is gemaakt om als theoretische basis voor dit fenomeen terug te grijpen naar de denkwijze van Edward Said en zijn concept Oriëntalisme. Hierin constateert Said(1978) dat mensen denken en handelen ten opzichte van 'andere' vanuit een beeld dat gevormd is uit vooroordelen en snelle percepties. Said en Derek Gregory wijten dit voornamelijk aan de Koloniale en Imperiale perioden van de 'Westerse' landen. Waarin westerse landen met sterker ontwikkelde wapens en bestuursvormen meer dan de helft van de wereld onder controle kreeg. Hieruit is een beeld ontstaan dat alle andere culturen minderwaardig zijn aan de westerse cultuur. Dit zou ook in de huidige wereldverhoudingen nog een grote rol spelen. Dit in combinatie met de invloed van 'External shock events', die een meer recente insteek zullen geven over de manier waarop vreemdelingen worden bekeken in de Nederlandse samenleving, zal vergeleken worden met Kwalitatief verzamelde data omtrent de casus 'Asielzoekerscentrum Grave' en Literatuuronderzoek over andere casussen. De external shock events worden in dit onderzoek gezien als een 'shock' , 'a sense of collapse' en zelfs 'terreur'. Hier zullen onder andere de moord op Theo van Gogh en de aanslagen op New York van 2001 en de invloed van deze events op de verhoudingen tussen verschillende culturen worden besproken.

De keuze voor het bekijken van een AZC is gemaakt omdat de splitsing in de samenleving tussen verschillende culturen goed te kunnen bekijken. Het AZC Grave is ondergebracht in een oude kazerne die de indruk wekt dat er gedetineerden verblijven. Binnen een achterstandswijk met veel verschillende culturen is deze directe scheiding niet zo extreem waar te nemen. Het wekt de indruk alsof we bang moeten zijn voor de invloed van andere culturen door er hekken omheen te plaatsen. Hierdoor heeft het AZC Grave voor dit onderzoek een extra symbolische waarde.

1.2 doelstelling

Het doel van dit onderzoek is te bekijken in hoeverre Oriëntalisme van invloed is op de huidige beeldvorming van de samenleving over 'vreemdelingen' en de omgang met andere culturen. Waarin wordt getoetst of en in hoeverre de effecten van kolonialisme, imperialisme en 'external shock events' een rol spelen op deze beeldvorming over 'the Oriënt' in de huidige Nederlandse samenleving.

1.3 Vraagstelling

Hoofdvraag:

Hoe hebben external shock events in het afgelopen decennium een invloed gehad op de wijze waarop asielzoekers beschouwd worden als Nederlandse burgers?

Om deze vraag goed te kunnen behandelen dienen de volgende deelvragen beantwoord te worden.

- *In hoeverre leidt het koloniale verleden tot een superioriteitsgevoel vanuit het westen?*
- *Wat is de invloed van angst en external shock events op Oriëntalisme, en speelt die invloed ook op de lange termijn een rol?*

1.4 Onderzoeksmodel

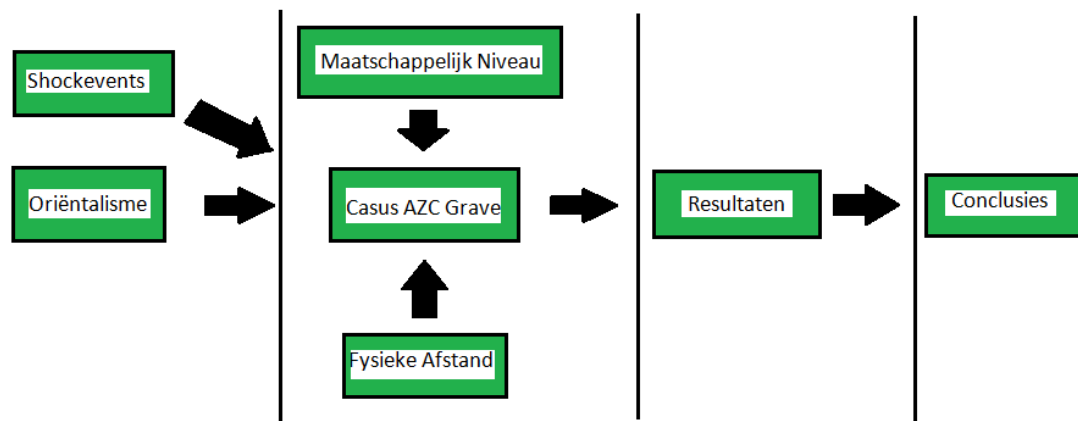
In het theoretisch kader van hoofdstuk 2 worden de concepten 'Oriëntalisme', en de invloed van kolonialisme en imperialisme op de denkwijze van huidige generaties besproken. Dit met het doel om in de analyse een vergelijking te kunnen maken met de onderzoekscasus over het Asielzoekerscentrum(AZC) en haar omgeving in Grave.

De casus rondom het AZC in Grave richt zich erop om patronen te ontdekken in de houding van omwonende van het AZC. Dit wordt gedaan aan de hand van interviews en observaties. Deze Casus is gekozen omdat het een AZC betreft in een kleine vestingstad waar enkele kleine problemen en klachten zijn rondom dit AZC. Dit is een zo representatief mogelijke casus, met de analyse van de houding van de bewoners van Grave word een poging gedaan een bijdrage te leveren aan het onderzoek naar integratieproblemen in Nederland en In het Methoden hoofdstuk word hier verder op ingegaan.

De kritische houding van de maatschappij zal enigszins verklaard kunnen worden aan de hand van 'external shock events' in de afgelopen decennia. In Korteweg(2005) wordt een analyse gemaakt van de reacties van Nederlandse kranten en bevolking op de moord op Theo van Gogh. De invloed van deze gebeurtenissen op de algemene discours in de samenleving zal verder worden bestudeerd en geanalyseerd aan de hand van onder andere de rechts extremisme monitor.

Er zal ook rekening gehouden worden met de mogelijke invloed van de fysieke afstand van de geïnterviewde ten opzichte van de bewoners van het AZC. Mensen die minder in aanraking komen met de bewoners zullen wellicht een ander beeld over deze mensen vormen.

Het schema in figuur 1 hieronder geeft de opbouw van het onderzoek weer. Er zal vanuit het Oriëntalisme en de postkoloniale invloeden worden gekeken naar de casus betreffende het AZC te Grave. Eerst wordt er in de meest linker kolom een theoretische basis gelegd over Oriëntalisme, hierbij spelen ook ‘external shock events’ een rol in de behandeling van de casus, er zal rekening worden gehouden in de analyse met grote gebeurtenissen. Uit de analyse moet blijken of de resultaten van de betreffende de casus voortbouwen op het werk van Edward Said over de invloeden van Kolonialisme en imperialisme op de houding van de samenleving ten opzichte van vreemdelingen.

Figuur 1. Onderzoeksmodel.

1.5 Belangrijke Begrippen

Binnen dit onderzoek komen verschillende begrippen herhaaldelijk terug, die niet altijd op dezelfde wijze worden gedefinieerd. Er is hier de keuze gemaakt om het begrip ‘vreemdeling’ centraal te stellen in de hoofdvraag van het onderzoek, omdat dit een breder begrip is dan ‘vluchteling’, ‘migrant’ of ‘asielzoeker’. De keuze voor een breder begrip is genomen omdat de afkomst en reden voor de bewoners van het AZC voor iedereen verschillend is, echter komen ze allemaal uit andere voor ons ‘vreemde’ culturen.

Hieronder staan nog enkele andere begrippen die terugkeren in het onderzoek en hier op de volgende wijze worden gebruikt.

Oriëntalisme: Oriëntalisme kan worden gezien als een manier van gereguleerd schrijven, zien en bestuderen gedomineerd door vereisten, perspectieven en ideologische vooroordelen ogenschijnlijk passend bij het Oriënt’(Said, 1978, p. 60). Het beeld dat gecreëerd wordt van ‘vreemdelingen’ staat in dit onderzoek centraal.

Occident: Wordt in dit onderzoek gebruikt als vertegenwoordiging van de ‘westerse cultuur’.

Oriënt/Vreemdeling: Het Oriënt wordt in dit onderzoek op dezelfde manier gebruikt als de ‘vreemdeling’. Ze worden vaak gezien als exotische wezens die gekoppeld zijn aan beelden van het land waar ze vandaan komen. Hieraan toevoegende dat, het Oriënt heeft geholpen om Europa te definiëren als het contrasterende beeld, idee, persoonlijkheid en ervaring. Hiermee is het een integraal deel van de Europese cultuur(Said, 1978, P. 64).

Othering: Hierbij worden van te voren aangenomen verschillen tussen ‘wij ’ en ‘zij’ uitgespeeld om te dienen als legitimatie voor de manier van behandelen van de andere.

Migratie: De beweging van mensen binnen en tussen landen(Potter et al, 2008). Of volgens Pacione; de permanente of semi- permanente verandering van vestiging van een individu of een groep mensen.

Asiel: Het verplaatsen van vluchtelingen van de ene staat naar de andere, waar ze verblijf en bescherming zoeken tegen het geweld waarvoor ze gevlucht zijn of omdat ze in het land van herkomst berecht worden(Hyndman, 2000).

Vluchteling: Een algemene betekenis is, mensen die onvrijwillig zijn verplaatst van het huis waar ze wonen en van hun woonomgeving onteigend zijn, in de meeste gevallen zonder de bescherming van hun eigen regering(Hyndman, 2000).

Wanneer immigranten zich in een nieuw land vestigen zonder dat het nieuwe land hiervan op de hoogte is gesteld en zonder dat de regering in land hier zijn goedkeuring over heeft kunnen geven is men een Illegale vluchteling.

Emancipatie: Giddens definieert emancipatie globaal als ‘het zich bevrijden van individuen en groepen van hindernissen die hun levenskansen negatief beïnvloeden (Giddens 1991: 210)’. Emancipatie omvat volgens hem twee elementen: enerzijds het zich losmaken van beperkende tradities en gewoontes – hetgeen ‘een transformatieve houding ten opzichte van de toekomst mogelijk maakt’ – en anderzijds het ongedaan maken van ongelijke verhoudingen tussen bepaalde individuen of groepen (Giddens 1991: 211). Dit begrip is van belang omdat de hindernissen waarover Giddens spreekt nog altijd van toepassing zijn op de huidige Nederlandse maatschappij.

Culturele integratie: Een situatie waarin het aan de immigrant is om de culturele praktijken van het ontvangstland over te nemen.(Korteweg, 2005).

Imperialisme: Op zeer basaal niveau, betekend imperialisme het denken over, vestigen van, en onder controle houden van land waar jij niet de eigenaar van bent, en op grote afstand is van waar je geboren bent, waar andere mensen wonen(Said, 1994).

Kolonialisme: Het inplanten van vestigingen op ver gelegen territorium'(Said, 1994, p. 7). In dit onderzoek wordt dit begrip gebruikt om de keuzes vanuit het verleden en de invloed van die keuzes op het dagelijks leven te bekijken.

Neokolonialisme: In dit onderzoek wordt deze term gezien als een term voor de invloed die de koloniale periode nog steeds heeft op de huidige manier van leven. Het verleden en het heden informeren elkaar, een ieder heeft de andere nodig en, in het totaal ideale gevoel bedoelt door Eliot, bestaan beide naast elkaar(Said, 1994).

External Shock events: In dit onderzoek wordt deze term als centraal concept gebruikt welke van grote invloed is op de houding van autochtone Nederlanders ten opzichte van 'vreemdelingen'. Harvey (1996) verwoord indirect in zijn time- space compression theorie de invloed van een 'shock' , 'a sense of collapse' en zelfs 'terreur' op de manier hoe we de wereld om ons heen zien. Wat volgens Harvey(1996) zelfs kan leiden tot een identiteitscrisis. Deze benadering komt het dichtst overeen met hoe in dit onderzoek gebruik wordt gemaakt van grootse meeslepende evenementen. In paragraaf 2.3 wordt hier dieper op in gegaan.

Rechts extremisme: Deze term wordt in dit onderzoek gebruikt als meest extreme vorm van Oriëntalisme. Wanneer men bereid is geweldplegingen te steunen en zelf aan deel te nemen is men dusdanig beïnvloedt door Oriëntalisme dat het een gevaar wordt.

Hoofdstuk 2. Theoretisch Kader

2.1 Inleiding

Hoe vaak komen we in het dagelijks leven in aanraking met verschillende culturele achtergronden en normen en waarden? Nederlanders hebben het gevoel dat ze erg multicultureel en begripvol zijn ingesteld ten opzichte van onbekende culturen. Zelf sta ik ook zo in het leven, echter als ik in mijn directe omgeving kijk, tel ik het precieze aantal van één vriend met een vader die geboren is in Indonesië. Welk effect heeft het feit dat verschillende culturen weinig in aanraking met elkaar komen op een samenleving waarin wel naast elkaar en met elkaar geleefd moet worden?

Het theoretisch kader zal erop gericht zijn om theoretische onderbouwingen te kunnen geven op in de inleiding naar voren komende deelvragen, en daarmee deels antwoord te kunnen geven. Of deze theorie in de praktijk ook zal worden waargenomen zal in de analyse van de Casus AZC Grave naar voren komen. Daarom kunnen de uiteindelijke antwoorden op de vragen pas na de terugkoppeling van de analyse op dit Theoretisch kader worden beantwoord.

Er wordt gestart met een uitgebreide bespreking vanuit Edward Said, omdat zijn theorie met betrekking op Oriëntalisme de inspiratie is voor dit onderzoek en een grote invloed zal hebben op de analyse. Later volgt een toevoeging van Derek Gregory op deze theorie en zijn kijk op de invloed van neokolonialisme op onder andere het superioriteitsgevoel dat ontstaat vanuit het Westen.

2.2 Invloed van Neokolonialisme op het Oriëntalisme

Het is voor dit onderzoek belangrijk om een theoretische basis te leggen voor de invloed van Neokolonialisme op de gedachten en gevoelens die ‘westerse’ mensen hebben over vreemdelingen ofwel het ‘Oriënt’. Dit zal worden gebruikt als medeverklaring voor de resultaten die voortkomen uit de analyse van de hoofdcasus van dit onderzoek. Hierin wordt de omgang van autochtonen inwoners uit Grave met de bewoners van het AZC bekeken en geanalyseerd. Het maatschappelijk doel dat hierachter zit is het vergaren van kennis over de vermeende angst ten opzichte van andere culturen. Oriëntalisme en ‘imaginative geographies’ worden in dit onderzoek gebruikt om te kijken of deze theoretische basis in de huidige tijd ook verklarend kan werken voor de relatie tussen vluchtelingen en autochtone bevolking. Oriëntalisme wordt hier beschreven en in verband gebracht met imperialisme en Neokolonialisme. Hiervoor worden bronnen van Edward Said en Derek Gregory gebruikt.

‘Oriëntalisme kan worden gezien als een manier van gereguleerd schrijven, zien en bestuderen gedomineerd door vereisten, perspectieven en ideologische vooroordelen ogenschijnlijk passend bij

het Oriënt'(Said, 1978, p. 60). Het is in deze situatie blijkbaar onmogelijk volgens Said om het Oriënt, te benaderen vanuit een onbevleete gedachte. De beelden die mensen hebben van en over een andere onbekende cultuur of groep mensen, zijn moeilijk te onderdrukken. Dit zou mogelijk ook in de samenleving op straat een verklaring kunnen geven voor de houding die mensen opzetten tegen andere culturen.

'Het beeld van de vreemdeling welke in het Oriëntalisme wordt bekeken, ontstaat uit een systeem waarin de manier van representaties van deze vreemdelingen binnen de Westerse manier van leren en Westers bewustzijn worden neergezet. Als deze definitie van Oriëntalisme een politiek correcte definitie is, komt dat simpelweg omdat ik vind dat Oriëntalisme van zichzelf een product van bepaalde politieke processen en krachten was'(Said, 1978, p. 60).

Said laat hier een paradox zien, namelijk dat hetgeen men in het Westen niet kan begrijpen van het onbekende is nooit goed en volledig bekeken en bestudeerd door het Westen maar wel op de Westerse manier gedefinieerd. Waardoor men zich zal blijven afzetten tegen hetgeen men vreemd vind aan het onbekende van andere culturen.

'Oriëntalisme was een systeem van waarheden in Nietzsche's manier van naar de wereld kijken. Daardoor is het correct dat elke Europeaan, in wat hij aan kennis had en over de vreemdelingen kon zeggen, consequent een racist, een imperialist en bijna volledig ethnocentristisch was. Een gedeelte van deze harde bewoording kan worden weggelaten als we bedenken dat menselijke samenlevingen, in ieder geval de meer geavanceerde culturen, het individu zelden iets anders dan imperialisme, racisme en ethnocentrisme heeft geboden als men met 'andere' culturen om moest gaan'(Said, 1978, p. 61).

Hier geeft Said aan dat de Westerse wereld altijd heeft gehandeld vanuit het principe dat andere culturen 'minder' ontwikkeld zijn dan de Westerse. Dit kan wellicht ook verklaren waarom er weinig tot geen moeite werd en misschien tegenwoordig ook nog word gestoken in het leren kennen van andere culturen. Minder ontwikkelde culturen kunnen ons namelijk niet verder helpen. Dit kan een reden zijn voor het wanhopige hameren op integreren van vreemdelingen in onze samenleving. Men moet zo min mogelijk van hun minder ontwikkelde culturen overhouden en ons hierin zeker niet proberen te beïnvloeden. In de periode dat het 'westen' de wereld over ging om hun imperium te vergroten kwamen ze nergens een sterk genoeg verzet tegen. Hierdoor heeft de 'witte man' zich altijd superieur gevoeld en dit kan in de huidige migratie problematiek nog steeds een rol spelen in de acceptatie van de migranten.

'Achter het masker van de vredelievende leider van 'de witte man' is er altijd de bereidheid geweest om geweld te gebruiken, om te vermoorden en vermoord te worden. Wat de missie van 'de witte man' ondersteund is een bepaald gevoel van intellectuele overgave. Ze hadden een hoger doel dat niet alleen op winst en macht gebaseerd was. Althans dat is wat men zichzelf onder andere wijs maakte. Uiteraard waren er ook genoeg blanken die zich afvroegen in hoeverre dit de waarheid was'(Said, 1978, p. 61). Hier komt naar voren hoe de blanken legitimatie zoeken voor hun manier van

onderdrukken en het behandelen van andere culturen. Said probeert het te verklaren maar je voelt een bepaald soort sarcasme door de tekst heen gaan. Wat kan betekenen dat ook bij Said hier nog emoties meespelen, aangezien hij een zeer diverse achtergrond heeft en hier in zijn eigen leven veel mee is geconfronteerd. Dit neemt niet weg dat zijn analyse een sterke theoretische onderbouwing is voor de Casus AZC Grave.

Het zijn van een witte man was volgens Said een idee en een realiteit. Het hield in dat groepen een doordachte positie in de richting van zowel de witte als de niet- witte wereld aannamen. Dat betekent – in de koloniën- het spreken in een bepaalde manier en het gedragen volgens een code van regels. Het hield in dat men specifiek beoordeelde, evalueerde en handelde. Het was een vorm van autoriteit waarvoor zowel niet- witte als soms de witte zelf moesten buigen(Said, 1978, p. 62). Van vroeger uit is er dus een periode lang een aanname geweest waarbinnen de verschillen tussen blanken en niet- blanken werden bedacht en in de praktijk werden uitgespeeld in het voordeel van de blanke man. Pas eind 20ste eeuw zijn de laatste koloniën van de het oude imperialisme zelfstandig geworden. Maar deze diep geïmplementeerde houding ten opzichte van andere culturen zitten nog steeds in onze samenleving doorgesijpeld.

Het concept 'othering' is een manier om te beschrijven hoe van te voren aangenomen verschillen tussen 'wij ' en 'zij' worden uitgespeeld om te dienen als legitimatie voor de manier van behandelen van de andere. Said probeert via zijn theorie van Contrapuntal Reading een mogelijkheid te geven om elkaars culturen op waarden in te schatten. In veel gevallen zijn de vooroordelen negatief en leidt dit tot in de praktijk vervelende botsingen tussen culturen. Dit zou kunnen worden voorkomen als men zich beter inleest in de voorgeschiedenis van deze personen.

'Oriëntalisme is het 'veld' dat gecommandeerd wordt door de andere, zo kan alleen een Occidental spreken van Oriëntals, zo kon alleen de 'witte man' het ontwerp bedenken en benoemen van de gekleurde of de niet- blanken. Elk statement gemaakt door oriëntalist en of blanken mensen hadden een gevoel van de onomkeerbare afstand tussen de blanken en gekleurde mensen, of occidentale van oriëntale; sterker, achter elk statement kwam de traditie van ervaringen, leren en onderwijs die de Oriënt- gekleurde als onderwerp van de studie bleef in plaats van vice versa'(Said, 1978, p. 62).

'Het Oriënt was bijna een Europese uitvinding, en werd sinds de oudheid gezien als een plaats van romantiek, exotische wezens, opdringende herinneringen en landschappen en opmerkelijke ervaring. Het Oriënt is niet alleen aangrenzend aan Europa; het is ook een plek van Europa's grootste en rijkste en oudste Koloniën, de bron van hun samenlevingen en talen, zijn culturele inhoud, en een van zijn diepste en meest terugkerende beelden van 'de andere'. Hieraan toevoegende dat, het Oriënt heeft geholpen om Europa te definiëren als het contrasterende beeld, idee, persoonlijkheid en ervaring. Hiermee is het een integraal deel van de Europese cultuur(Said, 1978, P. 64). Dit is iets wat veel inwoners van Europese landen zich niet goed genoeg realiseren. Onbegrip zou kunnen worden

gereduceerd wanneer men zich beter laat informeren.

Ook in de literatuur en afbeeldingen uit de Koloniale periode is veel te zien in hoe verschillende culturen een bepaald beeld van elkaar en zichzelf wisten te creëren. Said (1994) gebruikt een voorbeeld van Eliot om hier een definitie aan te plakken. 'Het verleden en het heden informeren elkaar, een ieder heeft de andere nodig en, in het totaal ideale gevoel bedoelt door Eliot, bestaan beide naast elkaar. Wat Eliot voorstelt is in het kort gezegd, een visie van literaire traditie die, terwijl het tijdelijk succes heeft gehad, niet volledig hierdoor wordt gecommandeerd'(Said, 1994, p. 2). Hoe we ons verleden neerzetten en behandelen, beïnvloed onze acties in de toekomst en het heden. Dit is een onderbouwend feit als basis voor het bekijken van de houding van de samenleving van vandaag.

De denkbepelden die we over onze eigen acties en over andere weergeven hebben een grote invloed op de hierboven besproken beeldvorming. Zo geeft Said(1994) een voorbeeld van de beeldvorming van twee perspectieven gezien. De reactie van Arabische landen op het zionisme en eerdere imperialisme kan worden gezien als rechtvaardig omdat men terug wil nemen wat men eerder had. Echter wordt dit vanuit het oogpunt van de Verenigde Staten weer anders gezien. Zo zien westerlingen de acties in het verleden van de VS niet als imperialisme, maar als het rechtvaardig handelen en redden van een gebied van hun tiran van een dictator. Of ze zien zichzelf als de brenger van vrijheid waardoor het wordt gerechtvaardigd wat in het verleden is gedaan en dus de acties van Arabische landen afkeurt.

Said(2004) claimt dat het Europees imperialisme nog steeds een grote schaduw over onze huidige tijd heen werpt. Er zijn bijna geen Noord Amerikanen, Afrikanen, Europeanen, Latijns Amerikanen, Indiase, Caribische of Australische individuen die niet zijn beïnvloed door het 'westen' en hun grote rijken van vroeger. Dit is ook niet zo gek aangezien deze rijken op zijn hoogste punt samen meer dan de helft van het territorium van de aarde in handen hadden en bijna de helft van de populatie onder een van deze imperiums vielen. 'De grote imperialistische rijken hebben er ook voor gezorgd dat in de wereld tegenwoordig vanuit overal contact met iedereen kan worden gehouden. Elektronische communicatie en de wereld handel, mogelijkheid om exotische goederen te komen vanuit overal op de wereld, zijn allemaal mogelijk door de machtsposities in die vroegere tijd'(Said, 1994, p. 4). Deze weelde brengt in de praktijk vooral innovatie voor de oude 'westerse' landen zelf met zich mee. De krachtsverhoudingen zijn altijd uit balans geweest, en dit wordt vakkundig zo gehouden om de sterke handelspositie te behouden ten opzichte van minder ontwikkelde economieën. Het beeld dat ontstaat hier in onze samenleving wanneer er iemand van een oud koloniaal land komt wonen in Nederland is er een dat die persoon vanuit een minderwaardig bestaan naar een superieure cultuur komt. Hoe meer mensen van andere culturen hier binnen komen, hoe minder de westerse culturele waarden en normen behouden blijven, althans dat is de angst die in Hollands(2004) besproken wordt.

‘Op zeer basaal niveau, betekent imperialisme het denken over, vestigen van, en onder controle houden van land waar jij niet de eigenaar van bent, en op grote afstand is van waar je geboren bent, waar andere mensen wonen. Voor verschillende redenen trekt dit sommige mensen aan en betekent dit vaak voor andere mensen onvoorspelde miserie’(Said, 1994, p. 5). Deze definitie geeft in heel simpele bewoording aan dat mensen elkaar zowel in het verleden als in het heden onderdrukken en tot op zekere hoogte anders benaderen.

Voor Said(1994) is de worsteling over geografie er een van iedereen, niemand staat buiten de geografie. Waar territoriale worstelingen vaak worden geassocieerd met oorlogen en soldaten, vind Said het noodzakelijk ook te kijken naar de beeldvorming en fantasieën die mensen creëren over geografie en verre landen. Deze beeldvorming is namelijk de ‘trigger’ van de acties die worden ondernomen ten opzichte van geografie. Het zet relaties op scherp en zorgt voor spanningen die wellicht weggenomen kunnen worden wanneer verschillende groepen mensen een ieders cultuur en gebruiken leert begrijpen en snappen. Aan de andere kant zal het verlangen naar macht altijd een eigenschap van de mens blijven. Het is echter de manier hoe we binnen de samenleving omgaan met deze verschillen die voor interessante moeilijkheden op het gebied van integratie ontstaan.

Het verschil tussen imperialisme en kolonialisme word op de volgende manier gedefinieerd. “‘Imperialisme’ betekent de praktijk, de theorie, en de houding van een dominerende metropool die een ver gelegen territorium onder haar controle heeft. ‘Kolonialisme’, die bijna altijd een consequentie van imperialisme is, is het inplanten van vestigingen op ver gelegen territorium’(Said, 1994, p. 7). ‘In onze tijd is direct kolonialisme voor het grootste gedeelte geëindigd; imperialisme, zal blijken, blijft waar het altijd is geweest, zowel in een soort culturele sfeer als in specifieke politieke, ideologische, economische en sociale praktijken’(Said, 1994, p. 8). Het zit hem dus meer in de omgang tussen verschillende culturen, dan de directe effecten die meteen zichtbaar zijn. Waar men niet meer officieel gevestigd is in de oude koloniën, is het ‘westen’ tegenwoordig meer gezamenlijk heer en meester over de handelszones in oud koloniale gebieden.

Volgens Fieldhouse in Said(1994) was de basis voor imperiale autoriteit, de mentale houding van de gekolonialiseerde. Zijn acceptatie of onderschikking, doormiddel van interesse in de moederstaat of door het gebrek aan alternatieven, maakte het imperium een duurzame constructie. Dit beeld van de vreemdeling als slachtoffer van onze daden in het verleden zorgt ervoor dat er een schuldgevoel ontstaat. Dit proberen ‘westerse’ landen goed te maken door deze ‘onderontwikkelde’ culturen te willen helpen om meer zoals ‘ons’ te worden. De intentie lijkt goed, echter is dit ook een slimme manier om invloed te houden op de oude koloniën, waardoor deze mensen in de praktijk nog steeds geen gelijke kansen hebben.

Dit uit zich volgens Said(1994) ook in de literatuur van die tijd. De Britse literatuur zat vol met egoïsme en pesterijen die een duidelijk beeld weergeven van de houding ten opzichte van

vreemdelingen. Er zijn studies die erop terugkomen dat de in het verleden verschaftte voordelen puur gebaseerd op onze afkomst en huidskleur, in het dagelijks leven nog steeds extreme invloed op ons heeft. Opvallend hieraan is dat de Griekse tradities vaak als voorbeeld voor ons worden aangedragen voor de Westerse cultuur, terwijl deze sterk door de Egyptenaren zijn beïnvloedt. Welke Geografisch gezien ver van het Westers centrum aflight. Later is men in de Arische hoogtijdagen dit door vreemdelingen beïnvloedde beeld gaan neerzetten als zijnde de Europese cultuur. Dit is opvallend aangezien men in de hedendaagse samenleving angstig is voor de culturele invloed vanuit het zuiden en het oosten, zonder ermee rekening te houden dat haar eigen cultuur is gebaseerd op deze vreemde culturen.

Het beeld dat we creëren is erg belangrijk voor de handelingen die we later toevoegen ten opzichte van de vreemdeling. Zo zijn er reacties van mensen die zich schuldig voelen, maar er zijn ook veel mensen die de goeden ouden tijden juist missen. De reden waarom deze goeden oude dagen voorbij zijn, blijft voor deze mensen een vraagteken(Said, 1994).

Derek Gregory (2000) probeert het belang van het bekijken van neokoloniale relaties te benadrukken. 'De doelen van postkoloniale geografie zijn divers, ze bekijken zowel de geschiedenis als de huidige status van de discipline, op welke manieren geografische verbeeldingen de koloniale krachten en kennis hebben benadrukt, en de behoefte om de ervaringen en vertegenwoordiging van gekolonialiseerde mensen te herstellen'(Gregory, 2000, p. 167). Postkoloniaal denken is van invloed op de huidige manier van omgaan met buitenlandse relaties. Ook hier komt naar voren dat niet-westerse culturen nog vaak als inferieur worden gezien aan de westerse cultuur. En het westen heeft de behoefte om deze superieure cultuur aan oude koloniën op te leggen onder de veronderstelling dat deze landen hierop zitten te wachten en ermee geholpen worden. Hierop aansluitend is het plausibel te veronderstellen dat migranten uit deze oude koloniale gebieden, binnen de Nederlandse samenleving worden gezien als onderontwikkeld, en daardoor een andere status hebben dan de autochtone Nederlander.

'postkoloniale perspectieven belichten de importantie van het vertegenwoordigen van mensen en plaatsen met verschillende culturen, tradities en contexten maar wijzen ook op de verschillen van zulk streven. Tegelijkertijd, benadrukken postkoloniale kritieken de behoefte om te bepalen wat er als vanzelfsprekend wordt gezien in onze eigen culturen, tradities en contexten'(Gregory, 2000, p. 168). Deze link wordt door Said ook als dusdanig gezien, de vanzelfsprekendheid staat gelijk met het Oriëntalisme van Said. Mensen gaan te snel uit van verschillen zonder echt uit te zoeken hoe het werkelijk zit. Hierover heeft Gregory het volgende beschreven in zijn artikel. 'De effecten van kolonialisme worden zowel in het verleden als in het heden bestudeerd, met veel criticasters die van mening zijn dat de huidige ongelijkheden in de wereld niet alleen worden gevormd door een koloniaal verleden, maar ook vandaag de dag nog ontstaan en versterkt worden door de

neokoloniale krachtsverhoudingen en relaties'(Gregory, 2000, p. 168). Wanneer deze krachtsverhoudingen ook tot in de samenleving via een 'trickle down' effect doorsijpelen, kan er een basis worden gegeven voor de theorie dat mensen naar elkaar kijken aan de hand van culturele, traditionele en zelfs uiterlijke kenmerken.

'Postkoloniale perspectieven zetten de koloniale krachten en zijn erfenissen van vandaag op scherp. Dit doen ze deels door de basis van koloniale krachten te bestuderen en de daaraan gekoppelde productie van koloniale kennis. In andere woorden, postkoloniale studies halen de manieren van het uitbuiten van koloniale krachten en de legitimatie hiervoor, het verzet hiertegen aan in het perspectief van tijd en ruimte. In plaats van het generaliseren van koloniale krachten en kennis, onthult postkolonialisme de geschiedenis en geografische diversiteit van kolonialisme door de kritieken te gronden in materieel en specifieke contexten'(Gregory, 2000, p. 169). Elke casus is dus een specifiek en eigen geval, hier moet bij de analyse rekening mee worden gehouden. De opgedane kennis vanuit het koloniale verleden heeft haar sporen nagelaten op maatschappelijk niveau. Cultureel gezien is er ook kennisoverdracht geweest vanuit de gekolonialiseerde landen richting het westen. Echter is er een brede basis gevormd van superioriteitsgevoelens ten opzichte van de gekolonialiseerde landen. Voor elke casus is dit anders en zo is het moeilijk om te generaliseren voor de houding ten opzichte van elke cultuur. Echter is de casus over asielzoekers in Grave iets breder dan wanneer er toegespitst zou worden op één bepaalde groep binnen dit AZC. Wat wellicht de mogelijkheid biedt om toch tot een iets breder beeld te komen in de aangesneden kwestie.

'Het Oriënt en de Occident zijn uiteraard gedefinieerd in relatie met elkaar. Terwijl het Oriënt wordt neergezet als romantisch, exotisch, mysterieus, en gevaarlijk, wordt de Occident aangenomen als de norm waartegenover verschillen worden gemeten. Op deze manier produceert Oriëntalisme kennis over gekolonialiseerde mensen en plaatsen. Deze worden neergezet als 'anders', ondergeschikt en irrationeel in contrast met een sterk, rationeel westen wat men 'zelf' is. Said geeft aan dat 'Imaginative Geographies' van het Westen en Oosten worden geproduceerd door oriëntalistische discoursen, suggereren dat de relatie bestaat uit ruimtelijke en politieke verschillen. 'Imaginative Geographies' van het Oriënt werden op een gegeven moment gezien als de realiteit van het midden- oosten. Maar in tegenstelling tot het weergeven van de werkelijkheid in het midden-oosten geeft het juist een reflectie over de westerse levensstijl, cultuur, angsten en verlangens weer: Oriëntalisme is minder van toepassing op het Oriënt, dan dat het van toepassing is op 'onze' wereld'(Said, 1978, p. 12, in Gregory, 2000). Gregory haalt via Said aan dat de houding die het 'westen' heeft ten opzichte van het 'oosten' een weerspiegeling is van haar eigen karakter. Hij spreekt van het naar voren komen van angsten die we hebben ten opzichte van andere culturen. Dit kan direct op mijn casus betrokken worden als verklaring voor de houding naar migranten, en in het bijzonder tegenwoordig naar moslims. De angst voor de Islam wordt vakkundig versterkt door

populisme in de vorm van politici, berichtgeving in de media en bekende invloedrijke mensen zoals Theo van Gogh. In het stuk van Korteweg wordt uitgebreid besproken dat de angst voor de Islam aanwezig is en aan de hand van eenzijdige berichtgeving versterkt wordt.

2.3 De invloed van angst en external shock events op Oriëntalisme op korte en lange termijn

Oriëntalisme wordt niet alleen door postkolonialisme en imperialisme beïnvloedt. Ook zijn er recentere gebeurtenissen die gespannen relaties op scherp zetten. Er worden nieuwe vooroordelen gecreëerd en de vooroordelen die zijn ontstaan uit neokolonialisme worden versterkt door heftige gebeurtenissen die in dit onderzoek 'external shock events' zullen worden genoemd. Dit concept wordt binnen dit onderzoek gezien als een van de meest invloedrijke concepten voor de beeldvorming over 'vreemdelingen' en de angst voor deze mensen. De reden hiervoor is dat heftige gebeurtenissen een nasleep met zich mee kunnen brengen waarin andere, minder significante, problemen kunnen worden vergroot en hiermee de verhouding in de samenleving kunnen beïnvloeden. Ook politieke beslissingen worden vaak sneller genomen na een external shock event. Zo kreeg Bush na de aanslagen in New York veel meer bevoegdheden om de 'war on terror' te starten. Politieke onderwerpen sijnpielen vaak door naar de samenleving. Echter het directe straatbeeld is nog weinig onderzocht en in dit onderzoek is het juist deze directe omgang tussen culturen die wordt bekeken. Harvey (1996) verwoordt indirect in zijn time- space compression theorie de invloed van een 'shock' , 'a sense of collapse' en zelfs 'terreur' op de manier hoe we de wereld om ons heen zien. Wat volgens Harvey(1996) zelfs kan leiden tot een identiteitscrisis. Deze benadering komt het dichts overeen met hoe in dit onderzoek gebruik wordt gemaakt van grootse meeslepende evenementen. De identiteitscrisis kan parallel worden getrokken aan de angsten binnen de Nederlandse samenleving voor andere culturen. Het teruggrijpen naar oude normen en waarden komt sneller aan bod wanneer men het idee heeft dat andere invloeden zich willen gaan mengen. En dus worden oude koloniale denkwijze op deze manier wellicht door een shock versterkt.

In dit theoretisch kader staat vooral het external shock event betreffende de aanslag op Theo van Gogh centraal. Ook word er een algemener beeld besproken aan de hand van aanslagen op het World trade centre in New York in 2001. Het idee is in dit onderzoek ontstaan dat deze external shock events, al eerder ontstane oriëntalistische gedachten versterken. Deze onderwerpen zullen later in de analyse van de casus AZC Grave ook terugkeren om zo een terugkoppeling te kunnen maken tussen theorie en praktijk om op deze manier tot conclusies te kunnen komen.

Binnen dit onderzoek wordt naar de interveniërende rol van external shock events gekeken op de houding van autochtonen Nederlanders ten opzichte van onbekende culturen omdat het onderzoek

zich richt op de Nederlandse maatschappij en de ideeën van Said dat de westerse wereld vanuit superioriteitsgevoelens kijkt naar het vreemde. Het onderzoek bestaat dus uit een test of autochtonen deze superioriteitsgevoelens hebben wanneer vreemdelingen vanuit andere culturen het straatbeeld vaker gaan invullen in Nederland, en het is voor dit onderzoek minder interessant te kijken naar de houding vanuit de 'vreemdeling'. De mogelijkheid om het van beide kanten te bekijken of alleen vanuit de 'vreemdeling' zijn bewust in dit onderzoek achterwegen gebleven. Het is een actuele situatie waarin binnen de Nederlandse politiek en ook de samenleving een greep wordt gedaan naar het behouden van de echte Nederlandse cultuur. De dreiging van andere culturen die gevoeld wordt, al dan niet terecht, is een thema welke tegenstellingen extra belichten en benadrukken. Hierdoor is het interessant om te kijken of het beeld van de autochtone Nederlander ten opzichte van de 'vreemdeling' steeds negatiever wordt. Het gevoel van dreiging van het opleggen van culturen en religie is de afgelopen vijftien jaar na enkele external shock events enorm toegenomen. Dit kan direct te maken hebben met deze events of indirect doordat politici en media gebruik maken van deze external shock events. Bienefeld(1994) stelt dat het gevolg van de val van oost- Europa, wat ook als external shock event kan worden gekwalificeerd, eerder een versterking is geweest voor oude imperialistische verhoudingen. Die nu op een andere manier worden gebruikt om de balans in de wereld op orde te houden. Vanuit westers perspectief wordt er dus in de huidige politieke verhoudingen nog altijd erg oriëntalistisch omgegaan met de samenstelling van verschillende culturen binnen de wereld. Dus is het voor dit onderzoek interessant om ook vanuit die westerse denkwijze het concept van external shock events onder de Nederlanders en hun angsten ten opzichte van vreemdelingen in de samenleving te bekijken.

Korteweg bekijkt vanuit een insider/outsider perspectief de reacties van Nederlanders via krantberichten vlak na de dood van Theo van Gogh. Dit is nuttig bij het verklaren en beschrijven van de huidige tendens die er heerst richting de vluchtelingen en allochtonen in de maatschappij.

"Drie reacties overheersten in de rapportage over de moord op Theo van Gogh. Hoewel dit gevoel een beetje achterhaald leek na de moord op Pim Fortuyn, was er ten eerste de schok, het idee dat zulke dingen niet gebeuren in Nederland. Ten tweede was er woede, afkeuring, en frustratie – gevoelens, die zich al snel richtten op moslimmigranten, vooral op migranten van Marokkaanse afkomst. Twee islamitische lagere scholen brandden af, moskeeën (en kerken) werden aangevallen. Dan was er een derde reactie: men bezon zich op manieren om Nederland te beschermen tegen zulke terreuracties – in de publieke discussies leidde deze zoektocht soms tot het classificeren van alle moslims als mogelijke daders" (Korteweg, 2005, p.1). Dit voorbeeld laat zien hoe een 'external shock event' een versterkend effect kan hebben op de verandering van een samenleving. Enkele kort achterelkaar volgende external shock events hebben de algemene discourse een zet in de richting van populistisch rechts gestuurd. Zowel in de samenleving als op politiek niveau heeft een

gebeurtenis van deze strekking een effect dat op een waas voor de ogen lijkt. Mensen zijn geneigd uit emotie te handelen in plaats van rationeel te denken. Binnen deze casus zal het effect hiervan op de houding naar de 'vreemdeling' getoetst worden door het bespreken van een recent 'external shock event' in het interview en dit te gebruiken om te prikkelen en reacties te peilen.

"In Nederlandse kranten werd de moord op Van Gogh rechtstreeks in verband gebracht met de veronderstelde mislukking van de culturele integratie van immigranten"(Korteweg, 2005, p.1). Voor Van Gogh hield dit in dat mensen binnen de Nederlandse samenleving niet meer de bewegingsvrijheid hadden waar men gegarandeerd recht op heeft. Als dit een breed gedragen kwalificatie is voor de Nederlandse cultuur dan kan dit meehelpen met het verklaren van de groeiende angst die men heeft dat men in deze vrijheid beperkt wordt door andere culturen waar dit misschien een minder belangrijk recht is. Echter weten we in de meeste gevallen niet of er daadwerkelijk een groot verschil is in hoe de vluchtelingen en andere migranten zelf willen omgaan met bewegingsvrijheid. Juist deze onwetendheid is vaak het probleem, en hierin ligt de link met Oriëntalisme.

"De inhoud van, Van Goghs geschriften en van de film *Submission* testte de grenzen van verdraagzaamheid die mede de grondslag vormden van het Nederlands multicultureel beleid. Het adagium van het Nederlandse multiculturalisme, verbonden met de traditie van verzuiling, kwam erop neer dat "jij kan doen wat je wilt, als je mij ook laat doen wat ik wil" (zie ook Joppke 2003, Entzinger, 3 te verschijnen). De veelgeprezen Nederlandse verdraagzaamheid betekende niet zozeer aanvaarding van (groepen van) anderen, als wel coëxistentie zonder interactie. In de loop der tijd is volgens sommigen die verdraagzaamheid echter steeds meer verworpen tot onverschilligheid (zie Van Hooven 2004: 9)" (Korteweg, 2005, p.4). Wanneer de maatschappij deze ontwikkeling doormaakt zal men steeds meer als verschillende groepen elkaar afstoten. Migrantengroepen met dezelfde achtergrond zullen zich minder snel geneigd voelen om te interacteren met de autochtone bevolking waardoor men andersom nog meer angst krijgt van de andere culturen.

Aansprekende figuren hebben in het verleden bewezen kloven te kunnen dichten, denk aan wat Nelson Mandela en Desmond Tutu hebben gedaan tegen 'apartheid' in Zuid-Afrika. Echter werkt het vaak en misschien wel vaker de andere kant op. "zo gaf Van Gogh zijn werk een verdere impuls aan populistische gevoelens tegen migranten, met name tegen moslims"(Korteweg, 2005, p.4). Een recent onderzoek dat in Korteweg(2005) wordt aangedragen laat zien dat bijna 60% van de Nederlandse autochtonen aangaf dat zij afwijzend stonden tegenover het hebben van burens van een andere etnische achtergrond, een percentage dat in 1995 nog ongeveer 45% was (SCP 2004, 159) ". Er komen meer aansprekende cijfers voor in het onderzoek van Korteweg, waarin de angst voor met name de Islam naar voren komt. Ongeveer 43% van de ondervraagde het eens zijn met een stelling die ervan uitgaat dat Nederlandse vrouwen zich in de nabije toekomst niet meer kunnen gedragen

zoals ze willen. “Mede vanwege de snelle groei van de Nederlandse moslimbevolking is er een steeds grotere angst dat de moslimcultuur de verworven vrijheden van de Nederlandse maatschappij bedreigt, in het bijzonder de vrijheden op het terrein van sekse en seksualiteit”(Korteweg, 2005, p.4). Populisme is een vaak tijdelijk discours in een samenleving, echter kan dit op lange termijn blijven doorwerken wanneer er veel bevestigingen op het idee via de media en andere instrumenten de huiskamer binnen komen.

Om een goede vergelijking te maken met de daadwerkelijke veranderingen in een samenleving dient met eerst duidelijk te stellen wat nu eenmaal de waarden van deze samenleving zijn. Dit is in de praktijk moeilijk vast te stellen, echter uit reacties na de moord op van Gogh van volgens Korteweg te peilen dat vrijheid van meningsuiting, secularisatie en seksegelijkheid als waarden worden gezien. Om deze waarden te beschermen heeft toenmalig Minister van Vreemdelingen zaken en Integratie een streng restrictief integratiebeleid opgesteld met als uithangbord het inburgeringsexamen. Deze test is duur en blijkt zelfs voor autochtone Nederlanders moeilijk om te halen. Echter werd het falen van de allochtonen voor het examen slechts eenduidig gezien als blijk van de te grote verschillen in culturele achtergrond. Deze maatregel zou een afstotend effect kunnen hebben op de toenadering van verschillende culturen vanuit beide kanten(Korteweg, 2005). Opvallend echter is dat de moordenaar van Theo van Gogh, Mohammed B, volgens arabist Fred Leemhuis met vlag en wimpel zijn geslaagd voor de test. De afscheidsbrief die B in het lichaam van Theo van Gogh stak was van zeer goede Nederlandse rijm. Hiermee kan worden aangegeven dat iemands positie in de samenleving niet of moeilijk te toetsen valt via een examen.

“De meerderheid van de reacties op de moord laat zien hoe het vermeende causale mechanisme van integratie er een is waarin culturele integratie voorafgaat aan sociale en economische integratie. In deze visie is het aan de immigrant om de culturele praktijken van het ontvangstland over te nemen. Dergelijke reacties worden in belangrijke mate ingegeven door het idee dat immigranten ‘anderen’ blijven, dat ze verschillend zijn en uiteindelijk buiten de Nederlandse cultuur vallen - zelfs als ze de Nederlandse nationaliteit bezitten, zelfs als ze juist het product zijn van de Nederlandse gemeenschap”
(Korteweg, 2005, p. 9).

Het beeld dat hier geschetst wordt over de vluchteling en migrant sluit goed aan op eerder besproken theorie van Oriëntalisme van Said. Het wegzetten van groepen mensen door te focussen op wat men denkt dat anders is aan deze mensen. Korteweg geeft aan dat deze mensen alleen gelijkwaardig kunnen worden gezien als ze de visie op secularisatie en genderrelaties overnemen.

“Onder het vroegere multiculturele integratie regime werd het anders-zijn van migranten als het ware tussen haakjes gezet. Etnische en religieuze groeperingen kregen alle ruimte om hun eigen organisaties op te richten wat betekende dat mensen konden zijn wie ze wilden maar dat er weinig raakvlakken waren tussen wij en zij. Sinds de nadruk in het beleid echter is verschoven naar

individuele integratie, zet men het groepslidmaatschap van migranten tussen haakjes, terwijl men elke burger en elke migrant uitsluitend benadert als individu. Voor deze individuen zijn secularisatie en het onderschrijven van de norm van seksegelijkheid belangrijke voorwaarden voor een volwaardig lidmaatschap van de Nederlandse maatschappij'' (Korteweg, 2005, p.9). Er heeft dus een duidelijke verschuiving plaatsgevonden in het integratiebeleid waarin de verschillen minder geaccepteerd worden en het beleid meer gericht is op het aanpassen van de nieuwkomer in de samenleving. Dit is wellicht een indicatie voor de invloed van external shock events op de gedachten en daarop ingestelde handelingen van mensen.

Wanneer iemand andere ideeën over de wereld heeft, buiten beschouwing gelaten of deze in de toekomst eventueel kunnen veranderen, wordt men door de samenleving niet gezien als volwaardig Nederlander. Een kwalijke zaak met het oog op samenleven van verschillende culturen, wat toch onvermijdelijk is in een multiculturele samenleving. Een bron die een bijdrage levert bij het onderzoeken van het beeld wat heerst over vluchtelingen in de Nederlandse samenleving. Dit is een bron die al voor de analyse erg handig is om een koppeling te maken met Said en Greogory.

‘Het integratievraagstuk nodigt de hele samenleving en een ieder die daarvan deel uitmaakt uit tot een herijking van de vraag: hoe willen we met elkaar samenleven’(Hollands, 2004, p. 13). Deze vraag is van toepassing op de Casus betreffende het AZC Grave omdat het wellicht opvallende verschillen kan weergeven tussen wat men claimt te willen met betrekking tot de omgang van autochtone bevolking ten opzichte van allochtonen en wat in de werkelijkheid betreffende deze situatie veelal terugkeert. Misschien dat mensen niet eens bewust anders omgaan met het Oriënt, maar dat het koloniale verleden en de invloed hiervan een Oriëntalistische kijk heeft gecreëerd in de loop der tijd.

‘Tot in de jaren zeventig van de 20ste eeuw bepaalden de deels overlappende categorieën van religie, klasse, regionale achtergrond en daarnaast gender in hoge mate de sociale kringen waarbinnen Nederlanders zich bewogen in het toen nog relatief mono-etnische Nederland. Tegenwoordig zijn deze classificaties nog steeds van groot belang, maar ze zijn naar verhouding minder dwingend geworden. Dit is op de eerste plaats het gevolg van diverse emancipatieprocessen die in Nederland en elders hebben plaatsgevonden’(Hollands, 2004, P. 19). Het beeld dat geschetst wordt is er een van een samenleving die nog steeds in een proces zit van emancipatie en verandering. Waar op juridisch niveau deze emancipatie zich al in een verder gevorderd stadium bevindt, is op sociaal niveau er nog een inhaalslag te maken. Hollands onderscheidt een aantal visies op hoe vluchtelingen worden bekeken door de samenleving. De verschillende categorieën worden hieronder besproken.

De vluchteling als held

In de jaren 80 zag Hollands vluchtelingen zelf als helden, meerdere mensen deden dat in het licht van idealisme van die periode en de koude oorlog op de achtergrond. Tegenwoordig worden vluchtelingen op specifieke uitzonderingen na niet meer gezien als helden. Een uitzondering kan zijn wanneer de vluchteling een persoonlijker gezicht krijgt en het ineens veel menselijker bij de Nederlanders binnenkomt, zoals in het geval van Mauro uit Angola. Dit kan ook gezien worden als een external shock event, omdat het een grote groep mensen wakker schudde over het feit dat we misschien niet helemaal correct omgaan met andere mensen om ons heen. De beeldvorming die er heerst over vluchtelingen is in een negatievere tendens gekomen. Wederom komt het belang van beeldvorming en berichtgeving naar voren wat overeenkomt met het Oriëntalisme van Said.

Vluchteling als slachtoffer

‘In 1996 lanceerde Vluchtelingenwerk Nederland een (voor die tijd)bijzondere campagne gericht tegen de lange wachttijden in de asielzoekerscentra. Het motto van de campagne luidde: ‘Asielzoekers laat ze niet zitten; 6 maanden is de limiet’ (Vluchtelingenwerk Nederland 2004, in Hollands, 2004, p.152). Een vergelijkbare situatie is nu gaande met jeugdige langdurige asielzoekers die een groot gedeelte van hun leven al hebben doorgebracht in Nederland en geen enkele raakvlakken en familieleden meer hebben in hun oorspronkelijke geboorteland. Wanneer vluchtelingen in de slachtofferrol worden gezien verdwijnen vaak de angstgevoelens die mensen kunnen hebben richting vluchtelingen.

‘Inmiddels bestaat er onder kritische wetenschappers en binnen kritische NGO’s breed gedragen overeenstemming dat het geen recht doet aan vluchtelingen, en in allerlei opzichten schadelijk is, om hen te representeren als ‘puur slachtoffer’ (Malki 1997: 224; zie ook Essed, Frerks en Schrijvers 2004)’ in (Hollands, 2004, p. 153). Ook slachtoffers worden niet gezien als volwaardig functionerende mensen in een samenleving. Er heerst wel een gevoel van medelijden voor deze mensen en zelfs de behoefte om te helpen. Echter is vaak gebleken dat wanneer mensen een vast stempel krijgen van slachtoffer, ze in hun ontwikkeling worden geremd en dit zorgt voor verdere scheidingen tussen bevolkingsgroepen. Rondom het AZC Grave zullen mensen naar mijn inschatting wel degelijk sympathie voelen voor de gruwelijke verhalen en ervaringen van de vluchtelingen. Echter zal dit juist kunnen leiden tot het minder met deze mensen omgaan, omdat er weinig raakvlakken zijn in de levensloop. Wellicht is het mogelijk om aan de hand van interviews een beeld te krijgen of dat de omwonende de vluchteling ook in die slachtofferrol plaatsen. ‘De kritiek richt zich op een aantal normatieve connotaties die vastzitten aan het begrip vluchteling of zoals Malkki het stelt tegen de

‘buitenwettelijke gronden waarop men de ‘echte vluchteling tracht te identificeren en vast te pinnen’ (Malkki 1997: 231; zie ook Zetter 1991). Deze normatieve beelden van wie een ‘echte’ vluchteling is, van hoe die doet of eruit ziet, kunnen voor de mensen om wie het gaat allerlei negatieve consequenties hebben. Zo wijzen diverse auteurs (Harrell-Bond e.a. 1992, Horst 2002, Joly 2002, Malkki 1997, Rajaram 2002, Schrijvers 1999, Zolberg 1991) erop dat een representatie van vluchtelingen als hulpeloze slachtoffers hun handelingsvermogen, hun agency, ontkent’ (Hollands, 2004, p. 154). Het blokkeert de vluchtelingen in hun poging te rehabiliteren in een nieuwe samenleving.

Dit beeld wordt veel gebruikt in voorlichting voor hulporganisaties en media, waardoor mensen er vaak mee in aanraking komen. Hierdoor roept het beeld van de vluchteling als slachtoffer herkenning op voor veel mensen. In een bepaalde periode is dit beeld snel opgekomen doordat er veel verschrikkelijke verhalen over deze mensen en hun ervaringen voor het eerst naar buiten kwamen. Op korte termijn heeft dat toen dus geleid tot een ander beeld wat men van deze mensen heeft. Echter is dit beeld wellicht gaan wennen en heeft het gevoel van sympathie ervoor plaatsgemaakt voor geen gevoel van afschuw. Echter is dit niet het overheersende beeld over de vluchteling van tegenwoordig. Berichten van negatieve ervaringen over migranten zijn aantrekkelijker voor de media om te vermelden omdat men dit kan gebruiken als verklaring voor veel maatschappelijke problemen. Hierdoor worden de problemen vaak uitvergroot en benadrukt waardoor mensen zich geneigd voelen af te zetten tegen de gevaren van de invloed van de vluchteling.

De vluchteling als potentiële bedrieger en als veiligheidsrisico

Het oriëntalistische beeld dat er nu heerst over vreemdelingen is er een van Angst. Mensen zijn bang voor de ‘tsunami van moslims’ die zogenaamd aan de gang is op het moment. ‘De beelden hangen samen met de politieke wens, die sinds halverwege de jaren 80 steeds manifester werd, om toenemende migratie en vluchtbewegingen te beheersen en beperken’ (Hollands, 2004, p. 164). Het beeld vanuit angst gezien is dus een al langer bestaand beeld, wat zich echter door populisme sneller verspreidt de afgelopen jaren. De invloed van de crisis kan hier ook van toepassing zijn, mensen hebben sneller de neiging om in crisistijd met een beschuldigende vinger naar andere te wijzen om zo zelf buiten schot te blijven.

‘Sinds 11 september 2001 is daarbij vooral de angst gekomen voor het via de asielwetgeving ‘binnenglippen’ van terroristen die het doel hebben om in westerse landen terreuraanslagen voor te bereiden en uit te voeren’ (Hollands, 2004, p.165). Zo worden er steeds meer veiligheidsmaatregelen genomen op vluchthavens om te controleren of er potentiële gevaren meegedragen worden door migranten. De angst is blijkbaar groot genoeg om ervoor te zorgen dat het dagelijks leven van onze

samenleving veranderd kan mag worden. Mensen hebben geaccepteerd dat er minder privacy is in ruil voor een extra veilig gevoel. Dit onderbuikgevoel zal ook in relationele kringen meespelen, zo stappen mensen gewoon minder snel op een Arabische man met een tulband af om een praatje te maken. Dit angstbeeld is een voorbeeld van imaginative geographies van Edward Said, omdat er een beeld is ontstaan over deze mensen en dat beeld is een eigen waarheid geworden voor de mensen. Het zal moeilijk zijn dit beeld weg te nemen wanneer men constant geconfronteerd blijft worden met aanslagen en andere problemen op immigratie en integratie gebied. Deze problemen zijn er wel degelijk maar kunnen niet meer in perspectief worden geplaatst waardoor er generalisatie ontstaat.

Hollands geeft ook aan dat het beeld van een 'vol' Nederland hiervan het gevolg is. Men zou de grote aantallen vluchtelingen organisatorisch niet aankunnen. Dit is echter een verzinsel om de angst te verbloemen dat een groot deel van de vluchtelingen geen 'echte' vluchtelingen zijn, maar 'economische vluchtelingen' zijn die het gemunt hadden op 'onze' welvaart en sociale voorzieningen (Hollands, 2004).

'Uiteraard heeft deze 'dagelijkse kost' een belangrijke impact gehad op de publieke opinievorming over vluchtelingen. Terwijl het medeleven en de solidariteit met vluchtelingen, althans 'politieke' vluchtelingen, bleven bestaan (NIDI 1999; SCP 2003: 307-311; SCP 2004: 158; ISEO 2004: 84-85) zou de dominante teneur in de debatten bij een aanzienlijk deel van de bevolking gaandeweg leiden tot onbehagen, wantrouwen en een breed gedragen instemming met en aansporing tot verdergaand restrictief asielbeleid' (Hollands, 2004, p.165). De dagelijkse kost waar Hollands naar verwijst is de berichtgeving waar ik het eerder over had. De constante nadruk die gelegd wordt op de negatieve verhalen omtrent vluchtelingen en andere migranten. In 2004 zat men nog dichterbij de aanslagen op de Twin towers in New York waardoor de negatieve gevoelens en berichtgeving door het 'external shock event' deels kunnen worden verklaard. Het blijkt echter een aanhoudende tendens te zijn, aangezien we in 2012 nog steeds een overheersend beeld van angst hebben. Althans dat is het beeld wat ik verwacht terug te zien komen in de interviews en de analyse.

'Cruciaal in de veranderde kijk op vluchtelingen is volgens Chimni (1998: 355-360) 'de mythe van verschil' die er in politieke en academische debatten werd geconstrueerd tussen oudere vluchtelingenstromen binnen Europa zelf en de nieuwe vluchtelingenstromen uit Afrika, Azië en het Midden-Oosten. Zo zou het bij de nieuwe vluchtelingenstromen gaan om ongekend grote aantallen. De vluchtelingen zouden verder niet voldoen aan de individuele criteria voor politieke vervolging. Ze zouden veeleer gedreven worden door de algehele politieke en economische malaise in hun landen en het verlangen naar een beter bestaan in het rijke Westen' (Hollands, 2004, p. 166). Bij de mythe van het verschil kan een parallel worden getrokken met Oriëntalisme. Het beeld dat blijkbaar onterecht is ontstaan van de nieuwe vluchtelingenstromen is voor waar aangenomen zonder daadwerkelijk het uitzoeken van de werkelijke situatie. Door deze beeldvorming zal de negatieve

tendens en de angst voor de vluchteling blijven bestaan en toenemen.

‘Chimni bekritiseert ‘de mythe van verschil’ door te wijzen op het feit dat Europa na de eerste en tweede Wereldoorlog te kampen had met miljoenen vluchtelingen afkomstig van het eigen continent. Hij meent veeleer dat ‘de mythe van verschil’ de legitimatie vormt voor wat hij (in navolging van Hathaway 1991) een ‘non-entrée regime’ noemt, dat wil zeggen een beleid gericht op het sluiten van de grenzen voor vluchtelingen uit het Zuiden’(Hollands, 2004, p. 166). Door te wijzen op de al in veelvoud aanwezig zijnde migranten uit het oude Oostblok probeert men te legitimeren dat de migranten met culturen die nog verder afstaan van de ‘westerse’ cultuur te weigeren. De angst voor verandering speelt hierin een grote rol. Dit is opvallend in een wereld die juist door de Europeanen en hun ontdekkingsdrift zelf is ontwikkeld tot een globaliserende wereld.

‘Het wantrouwen kwam vooral tot uitdrukking in de discussie over ‘economische vluchtelingen’. Tegen de achtergrond van het Vluchtelingenverdrag is het begrip ‘economisch vluchteling’ eigenlijk een contradictio in terminis. Het begrip vluchteling verwijst in die context immers per definitie naar een politieke motivatie. Inmiddels is het begrip echter volledig ingeburgerd als de aanduiding voor mensen met economische motieven die misbruik maken van het systeem van asielverlening om Europa binnen te komen’(Hollands, 2004, p. 167).

Dit is nog een voorbeeld van het inprinten van gevoelens over vreemdelingen door beelden van de westerse cultuur als superieure boven alle andere. Ondanks dat Hollands wellicht te stellig is over het feit dat vluchtelingen per definitie om politieke motieven vluchten, men kan immers ook vanwege milieu en natuurverschijnselen moeten vluchten, is hier het punt dat oude Koloniale denkbeelden weer overeen komen met het superioriteitsgevoel. En dit kan ook doorgetrokken worden naar de manier van omgaan met vluchtelingen in de samenleving.

De verharding en groter wordende angst richting vluchtelingen laat zich niet alleen op indirecte manieren zien. Asielzoekers worden behandeld als criminelen, terwijl deze mensen vaak geen idee hebben van de gang van zaken en hun toekomstige plannen. Afspraken over mensenrechten worden steeds vaker geschonden onder de legitimatie van het bestrijden van terrorisme. Deze angsten beginnen een waas voor de ogen van de ‘westerse’ samenleving te creëren. Samenlevingen die erbij waren toen mensenrechten via internationale verdragen werden veilig gesteld. ‘Asielzoekers werden in toenemende mate behandeld als potentiële leugenaars: in verhoren kwam de nadruk te liggen op het opsporen van inconsistenties en onjuistheden in het vluchtverhaal, asielzoekers met een ‘kennelijk ongegronde asielaanvraag’ werden opgesloten in detentiecentra, degenen met een aannemelijk verhaal werden niettemin afgezonderd in asielzoekerscentra op afstand van de gevestigde bevolking, namen en vingerafdrukken werden opgeslagen in internationale (politie) databanken. En waar het in het Nederlandse recht uitgangspunt is dat iemand onschuldig is tot het tegendeel is bewezen, werd de bewijslast in het geval van asielzoekers meer en meer omgekeerd

(HRW 2003: 11).⁴⁹ in '(Hollands, 2004, p. 168). Het is niet onbegrijpelijk dat er een kromme beeldvorming ontstaat over asielzoekers wanneer men vanuit de overheid al minderwaardig met deze mensen omgaat, hoe kan de samenleving deze mensen dan als volwaardig burger zien? De vooroordelen worden in Hollands(2004) ondersteund door een voorbeeld over de moord en verkrachting van Marianne Vaatstra. Dit misdrijf is nog altijd niet opgehelderd, toch word er vanuit gegaan dat een asielzoeker dit moet hebben gedaan. Hier zijn raakvlakken te vinden met mijn Casus in Grave, waar berichtgeving over het AZC ook enkel negatief is geweest in het verleden. Bij verschillende 'amber alerts' wordt de vinger gewezen richting de asielzoekers.

'Bezorgdheid was er echter ook voor de gevolgen van 11 september voor de situatie van vluchtelingen in de westerse wereld. Zo werd gevreesd voor het door Lubbers bedoelde klimaat van groeiend wantrouwen en xenofobie jegens vluchtelingen, in het bijzonder uit Arabische of moslimlanden. Dat deze vrees niet ongegrond was bleek – althans in de periode kort na de aanslagen – uit een toename in de meeste landen van de Europese Unie van veelal verbale agressie tegen moslims'(Hollands, 2004, p. 170). Die verbale agressie is wellicht de afgelopen jaren weer wat afgenomen. Echter blijkt het rechts populisme nog steeds aan aanhang te winnen. Dit kan een indicatie zijn voor hoe mensen nog altijd naar asielzoekers kijken.

Westerse politiek na External shock events

Extremisme valt uiteraard niet door te trekken naar hoe een samenleving in het geheel kijkt naar vreemdelingen. Het is echter wel een indicatie van een verdere vervreemding van het 'westen' ten opzichte van andere culturen. Ook in het internationale politieke beleid zijn hier aanwijzingen van. Zo is de collectieve jacht op potentiële terroristen na 11 september een voorbeeld van het uitdrukken van het gevoel dat het westen met haar 'superieure cultuur' andere de les moet lezen en moet aanpakken. Ook worden hieronder enkele voorbeelden gegeven van moeilijke situaties waarin mensen kunnen komen door het strenge beleid.

'Het wordt er niet gemakkelijker op, doordat naarmate het proces van integratie verder voortschrijdt de beleving van de resterende kloof steeds sterker wordt en dus de kans om te radicaliseren navenant groter. We noemen dat de integratieparadox. Mensen die heel erg hun best doen door scholing, werk et cetera 'erbij te horen', ervaren vaak dat er steeds een glazen plafond is dat hen van het honderd- procent- Nederlanderschap afhoudt, dat zij nooit 'echt' lid van de club worden. Dat gevoel van onbereikbare inclusie kan tot ernstige radicalisering leiden. En mede omdat we dat weten blijft de term 'allochtoon' weer gehandhaafd. Het is een vicieuze cirkel, hoe breed? waardoor in Nederland nog over derde generaties Marokkanen et cetera wordt gesproken, terwijl in andere landen het onderscheid autochtoon – allochtoon niet eens voorkomt'(De Graaff, 2007, p. 131).

De nadruk op het verschil werkt het als een blokkade in onze samenleving. Het glazen plafond waarover wordt gesproken zal op deze manier altijd deel uit blijven maken van onze samenleving. Dit is niet direct aan external shock events toe te wijzen, echter hebben enkele events wel bijgedragen aan het op de agenda zetten en houden van integratie.

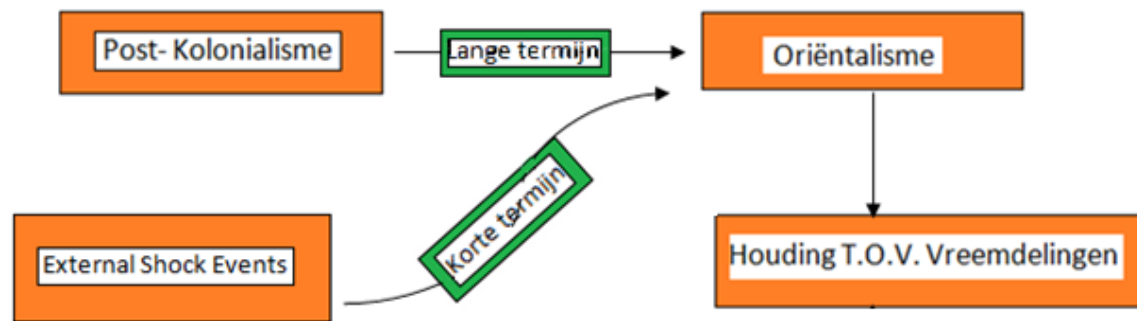
Een aantal events hebben bijgedragen aan de angst voor terrorisme en aanslagen. Om dit zoveel mogelijk te voorkomen is de keuze gemaakt om vrijheid in te leveren voor veiligheid. Mensen zijn bereid zichzelf op een vliegveld tot in den treuren te laten controleren op hun identiteit en gaan zelfs door bodyscans heen om maar elk mogelijke dreiging uit te sluiten. Mensen worden meer bekeken en willen zien te voorkomen dat ze ergens van worden verdacht. 'Philip B. Heymann, hoogleraar aan de rechtenfaculteit van Harvard University, waarschuwt dan ook voor het ontstaan van 'a culture of prevention', waarin mensen angstig worden om afwijkend gedrag te vertonen. Wie durft er op een trans-Atlantische vlucht nog een hallal maaltijd als preferentie op te geven? En dat is nog maar het begin. Mensen kunnen gaan overwegen om bepaalde boeken niet meer te lenen of om bepaalde cd's niet meer via internet aan te schaffen, want *Big Brother is watching you*. En in samenhang met je voorliefde voor het lezen van Arabische poëzie via internet en reeds twee eerdere vliegbezoeken naar Pakistan nog niet zo lang geleden zou dat je toch weleens in problemen kunnen brengen' (De Graaff, 2007, p.131 in Van Donselaar/ Rodrigues, 2008). Verschillende culturele aspecten worden op deze manier een taboe. Het wordt een risico je te interesseren in de Arabische cultuur en hierdoor zullen veel mensen zich nog minder gaan interesseren hiervoor. Waardoor op den duur het onbegrip over bepaalde culturele verschillen alleen maar groter zullen worden. Deze politieke keuzes zijn gehaast gemaakt en gebaseerd op een discours dat is ontstaan na External shock events. Het probleem met politieke keuzes is dat ze niet zo snel weer omgedraaid zullen worden. En mensen zijn erg beïnvloedbaar door de keuzes van de politiek en op welke angsten ze inspelen.

De invloed van fysieke afstand op het Oriëntalisme

In de Casusanalyse zal middels interviews gewerkt worden uit groepen die steeds een fysieke afstand verder weg van het AZC af wonen. Dit wordt gedaan om te kijken of de fysieke afstand en daarmee dus het steeds minder in aanraking komen met de bewoners van dit AZC van invloed is op de Oriëntalistische gedachten die de geïnterviewde hebben. Dit is interessant omdat het wellicht een extra dimensie weergeeft bij het bedenken van eventuele andere manieren van omgaan met asielzoekers. Zo zou er gekeken kunnen worden naar het afschaffen van AZC's en de bewoners meer te laten samenvloeien in de maatschappij. Hier zal nog verder worden gezocht naar theoretische ondersteuning om eventuele ontdekkingen in de Casus aan te kunnen relateren. De precisie manier van verzamelen van de gegevens in de Casus Grave zal in het methoden hoofdstuk worden beschreven.

2.4 Conceptueel model

Hieronder volgt een schematisch model van wat op basis van de hiervoor behandelde literatuur de houding van de Nederlandse maatschappij ten opzichte van vreemdelingen bepaald.

Figuur 2. Conceptueel model

Om tot de houding van autochtonen Nederlanders te komen ten opzichte van vreemdelingen in de maatschappij is het in eerste instantie van belang om de oude koloniale verhoudingen te bekijken. Said en Gregory maken duidelijk dat er in die periode een beeld is ontstaan waarin de blanke westerse mensen in aanzien en macht hoger stonden aangeschreven dan andere culturen. Hierdoor heeft men altijd het idee gehad dat andere culturen op zijn minst minder ontwikkeld waren dan de westerse cultuur. Deze houding is indirect nog steeds te bespeuren in de politieke verhoudingen en literatuur vanuit de westerse wereld. Hierdoor is het vanuit de literatuur duidelijk dat op de lange termijn Kolonialisme van invloed is op Oriëntalisme. Samen met de invloed van external shock events, die op kortere termijn door de invloed van angst en woede sterke anti- vreemdeling gevoelens kunnen opwekken, vormen ze de hoofdcomponenten van het concept Orientalisme. De golfbeweging van de external shock events geeft aan dat na een event er tijdelijk sterkere invloed op het Oriëntalisme is. Dit neemt echter na een paar maanden meestal weer af. Wellicht dat er op de lange termijn een blijvende invloed is wanneer een event zo een grote rol heeft gespeeld. Men kan hierbij denken aan de aanslagen op het WTC in New York. Dit is echter nu nog te kort geleden om hierover conclusies te kunnen trekken.

Oriëntalisme drukt haar stempel op de houding ten opzichte van de vreemdeling. Mensen handelen vanuit denkwijzen die zijn opgedaan zonder hier echt in verdiept te zijn.

Ook de fysieke afstand ten opzichte van de bewoners van het AZC wordt in dit onderzoek bekeken. Echter is het een minder zwaar wegende factor omdat de verschillen in afstand binnen Grave dusdanig klein zijn dat iedereen op een of andere manier in contact kan komen met AZC bewoners.

Echter zal deze factor toch worden bekeken om te kijken of er bijzonderheden in de interviews naar voren komen. Deze opvallendheden komen later terug in de analyse en deels in de conclusie. Maar maken geen deel uit van het conceptueel model omdat er te weinig op ingegaan zal worden in dit onderzoek. Het kan echter interessant zijn om als centraal concept te nemen in een ander onderzoek.

Hoofdstuk 3. Methoden

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zal worden beschreven welke methoden in dit onderzoek worden gebruikt om tot een zo duidelijk mogelijke antwoord te komen op de verschillende deelvragen en uiteindelijk de hoofdvraag. Er zullen verschillende methoden worden besproken, waarbij de redenering voor het gebruik van die bepaalde methoden op de specifieke punten binnen het onderzoek zullen worden gegeven. Deze methoden zullen van kwalitatieve aard zijn, omdat dit mij helpt een diepte onderzoek te kunnen doen naar de relatie van inwoners van Grave en bewoners van het AZC Grave, om hiermee een bijdrage te kunnen leveren aan het onderzoek naar de omgang van mensen van verschillende culturen binnen één samenleving met elkaar. Het onderzoek is exploratief en verklarend omdat het zich richt op het ontdekken van patronen in de relatie tussen verschillende culturele groepen.

3.2 Case Study

Men is bij een Case Study er vooral op gericht om een specifiek onderwerp te bestuderen. Het gaat over het bestuderen van een issue dat ontdekt wordt doormiddel van een of meerdere cases binnen een gebonden context (Creswell, 2007). Case Study onderzoek is kwalitatief waarin men cases bestudeerd door gedetailleerd en de diepte in te gaan. Doormiddel van observaties, interviews, audiomateriaal, documenten en rapporten etc. Deze worden ook in dit onderzoek gebruikt, er zal in dit hoofdstuk worden laten zien wanneer en hoe deze technieken worden gebruikt. Het type case studies is afhankelijk van de grootte van de case. Er zijn collective case study, intrinsic case study en single instrument case study.

Hierna volgt een stappenplan dat houvast biedt voor onderzoekers om tot de juiste beslissingen te komen betreffende de keuzen van Casus en methoden. Ook zal hier de keuze van het type Case Study worden beschreven en verklaard.

3.3 Stappenplan en de toepassing op deze Casus

Er zijn veel verschillende procedures mogelijk als het gaat om Case Studies, hier zal beknopt een stappenplan worden weergegeven en uitgewerkt aan de hand van Creswell (2007). Deze stappen zullen ook in dit onderzoek worden doorlopen.

3.3.1 Keuze van de Case

Als eerste stap vraagt de onderzoeker zich af of de keuze goed past bij de gekozen Case. Wanneer de onderzoeker duidelijke identificeerbare cases heeft met duidelijke grenzen binnen een frame of context, en op zoek gaat naar diepte om de case te begrijpen met als doel vergelijken met andere cases, dan is het kiezen van een Case Study de juiste optie (Creswell, 2007). In dit onderzoek wordt de Case AZC in Grave gebruikt binnen de context van Neokoloniale invloeden en de invloed van external shock events op de Oriëntalistische houding van omwonende ten opzichte van de voor hun 'vreemdelingen'. Er zal diepte gezocht worden in de case door via stellingen die te maken hebben met de omgang met AZC bewoners, reacties te peilen en te analyseren via een systeem waarin een weging wordt gegeven aan bepaalde reacties op een schaal waarin de mate van Oriëntalisme wordt bepaald. Hier wordt in de analyse verder op ingegaan.

3.3.2 Keuze voor het type Case Study

Stap twee behelst het identificeren van je case(s), men kiest welk type Case Study meest belovend is voor het onderzoek (Creswell, 2007). Het type case studies is afhankelijk van de grootte van de case. Creswell (2007) onderscheidt collective case study, intrinsic case study en single instrument case study.

Omdat het moeilijk is te generaliseren bij Case Studies is, is er de mogelijkheid voor collective Case studies. Deze mogelijkheid zal in dit onderzoek gebruikt worden omdat hier getracht wordt representatieve cases te pakken om toch een zo breed mogelijk gedragen beeld te kunnen weergeven. De keuze is gemaakt omdat middels dit onderzoek een bijdrage geleverd wil worden aan de probleemschets met betrekking tot integratie problemen voor heel Nederland. Grave is een doorsnee kleine stad in Noord-Brabant waar enkele kleinschalige problemen spelen die vergelijkbaar zijn met andere AZC's in Nederland. Doormiddel van de case AZC Grave en de vergelijking met eerder onderzoek van Hollands (2004) wordt in dit onderzoek ook een poging gedaan een zo breed mogelijke conclusie te kunnen stellen. Het AZC in Grave wordt dus in dit onderzoek gebruikt als casus voor een analyse van een oriëntaal beeld onder Nederlanders.

Om personen te vinden voor je interviews kan men het beste een organisatie van topdown benaderen. Wanneer men zo hoog mogelijk inzet is de kans groter iemand te spreken die invloed heeft op het proces dat je wilt onderzoeken. In dit onderzoek is er echter de keuze gemaakt om niet binnen een organisatie te kijken, maar om van afstand met omwonende te spreken over de bewoners van het AZC. Ook het aantal personen dat men gebruikt is van belang, omdat het makkelijker is om conclusies te kunnen trekken met een grotere groep respondenten. Binnen dit onderzoek is het gelukt om acht gesprekken van ieder rond het half uur uit te kunnen voeren.

3.3.3 Data verzameling

De volgende stap is het verzamelen van data , het is hierbij van belang gebruik te maken van meerdere bronnen(Creswell, 2007). Een gedegen literatuurstudie is een noodzaak om tot een brede en sterke basis voor je onderzoek te kunnen komen, zo ook in dit onderzoek.

In dit onderzoek zal een theoriegericht onderzoek worden gedaan naar de bestaande literatuur betreffende de houding van de Nederlandse samenleving ten opzichte van 'vluchtelingen'. Zo is er al eerder onderzoek gedaan naar de houding ten opzichte van migranten voor kennismaking en na kennismaking door Hollands. Ook zullen de invloeden van kolonialisme en imperialisme op de houding ten opzichte van andere culturen en onbekende fenomeen die zich meestal ver weg afspelen worden bekeken via literatuuronderzoek. Hierin zal een koppeling worden gemaakt naar de huidige maatschappelijke problemen met betrekking tot integratie. Ook zal hierbij de invloed van 'external shock events' worden onderzocht in de bestaande literatuur.

Literatuurstudie

De literatuurstudie dient ervoor een solide basis te vormen. Vanuit deze basis wordt via andere technieken extra informatie geworven. Dit onderzoek wil een koppeling maken tussen de Case en de literatuur die hiervoor is verzameld. Overeenkomsten en eventuele verschillen kunnen een bijdrage leveren aan de literatuur over dit onderwerp.

Interviews

Via Interviews zal zoveel mogelijk informatie worden verzameld over de Casus AZC Grave. De interviews zullen worden afgenomen in verschillende cirkels(zie figuur 2.) beginnend in een cirkel van 200 meter van het AZC(groen) waar twee omwonende bereid waren te spreken over het AZC, daarna in een omtrek van 1000 meter afstand van het AZC(blauw) waarin drie respondenten gesproken zijn, en eindigend in een omtrek van 2000 meter van het AZC(Paars) waarbinnen ook drie respondenten zijn gesproken. Deze afstanden zijn bepaald aan de hand van de Ruimtelijke ordening van Grave. Op 200 meter afstand zijn enkele woningen van meer losstaande woningen en een enkel restaurant. Binnen 1000 meter komen meer mensen uit woonwijken en woonerven in beeld. De keuze voor 2000 meter als grootste afstand is gemaakt omdat op deze manier het centrum van Grave nog kan worden meegenomen, wat een interessant gebied is omdat hier veel winkels zijn waar Asielzoekers hun boodschappen doen. Elke groep heeft op een andere manier contact met de bewoners van het AZC. De afstand speelt waarschijnlijk een rol in de mate van contact en daarmee

wellicht ook in de houding ten opzichte van deze AZC bewoners. Echter dient er rekening gehouden te worden met het feit dat er ook sociale aspecten meespelen in de verschillen gebieden waar de interviews worden afgenomen. Zo kan het zijn dat in een categorie voornamelijk jonge gezinnen wonen, dit aspect kan ook invloed hebben op hun houding.

Observaties

Ook de houding en uitstraling kunnen iets zeggen over het standpunt van deze persoon. Hiervoor zal worden geobserveerd en losse memo's over worden geschreven. Het is echter lastig om overal rekening mee te houden en zo zullen er wellicht niet op elk punt volledige conclusies getrokken kunnen worden.

Figuur 3. Interviewgebieden

Figuur 3 geeft aan binnen welke cirkels in afstand er vanaf het AZC Grave geïnterviewd wordt. Het middelste witte gedeelte is het AZC, vervolgens is via Google maps een gebied ingevuld met de kleuren binnen welk gebied welke interviews worden gehouden. Zoals al eerder aangegeven zijn de kleuren op afstand ingedeeld. Het centrum van Grave valt nog net binnen de twee Kilometer waardoor deze ook worden meegenomen in het onderzoek.

Er zijn een aantal verschillende typen interviews die men kan kiezen bij het vergaren van informatie. Daarbij kan een onderscheid gemaakt worden tussen verschillende keuzemogelijkheden:

- Meer open versus meer gesloten interviews.
- Mondelinge versus schriftelijke interviews.
- Individuele versus groepsinterviews (Donkers, 2008).
- Anonieme versus niet- anonieme gesprekken.

Hierbinnen zijn verschillende varianten die hier niet allemaal behandeld zullen worden. Binnen de open interviews zijn gradaties aan te brengen waaruit een keuze kan worden gemaakt aan de hand van in hoeverre men een spontaan of geregisseerd interview wil.

1. Het **conversatie-interview**, dat min of meer toevallig plaatsvindt en niet is voorgestructureerd. Voorbeelden daarvan zijn gesprekken op recepties, in de wandelgangen enz.
2. Het **Guided interview** dat plaatsvindt aan de hand van een tevoren opgestelde leidraad, een zogenaamde interview-guide. 2
3. Het **gestandaardiseerd open interview**, waarbij de formulering van de vragen en de volgorde tevoren vastgesteld zijn. Maar in tegenstelling tot het gesloten interview zijn er geen antwoordcategorieën aangegeven(Donkers, 2008).

Voor dit onderzoek is gekozen om gebruik te maken van voornamelijk Guided interviews die semi gestructureerd zijn, omdat men op deze manier een duidelijke lijn kan volgen waar van te voren over is nagedacht. Maar het houdt de mogelijkheid open om te improviseren wanneer een gesprek hiernaar vraagt. Dit is in dit onderzoek van belang omdat elk zorgvuldig gekozen topic in ieder interview aan bod moet komen om een vergelijking te kunnen trekken. Echter bieden de verschillende topics de ruimte om een open gesprek binnen de topics te vormen om zo meer diepte in de analyse te kunnen krijgen. De interview Guide is te vinden in bijlage 1.

3.3.4 Analyse

Vervolgens maakt men de keuze of het een Holistische analyse of embedded analyse gaat worden voor het betreffende onderzoek, in dit onderzoek wordt er een poging gedaan aan de hand van een Case en vergelijking met andere Cases een zo Holistisch mogelijke analyse te geven. Omdat op deze manier dit onderzoek in een breder perspectief kan worden geplaatst en eventueel een bijdrage kan leveren aan vergelijkbare onderzoeken in de toekomst.

3.3.5 Interpretatieve Fase

De interpretatieve fase op het eind houdt in dat de onderzoeker de betekenis van de Case rapporteert, de les die getrokken is uit het onderzoek komt terug(Creswell, 2007). In dit onderzoek zal in hoofdstuk 5 hierop worden teruggekomen.

Hoofdstuk 4. Analyse

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk zal voornamelijk dienen om de onderzoeksresultaten aan de hand van de interviews te analyseren en te vergelijken met de eerder gekozen theoretische achtergronden in het theoretisch kader. In de volgende paragraaf zal echter eerst een korte inleiding op de gekozen Casus volgen. Deze achtergrond informatie dient ervoor om een beeld te schetsen van de onderzoeksgroep. Het zal een beknopte schets zijn waar een korte geschiedenis en samenstelling van de gemeente worden besproken .

4.2 Grave en het AZC

De gemeente Grave ligt in het noord- oosten van Noord-Brabant vlak tegen de Maas aan en daarmee grenzend aan Gelderland. Het is een van de kleinere gemeenten van Nederland met een oppervlakte van 28.03 vierkante kilometer en een bewonersaantal van 13031 verspreid over Grave, Velp, Escharen en Gassel, waarvan 959 bewoners worden gecategoriseerd als zijnde niet westerse allochtonen. De bevolkingsdichtheid van de gemeente is 479 personen per vierkante kilometer (Centraal Bureau Statistiek, 2011). Deze gegevens worden hier weergegeven zodat de lezer een beeld kan krijgen van het onderzoeksgebied waarbinnen er wordt gewerkt, en dat dit een geschikt gebied is voor een dit onderzoek.

Volgens mondeling doorgegeven geschiedenis is Grave de meest belegerde stad van de Nederlandse geschiedenis. Door de strategische ligging en de brug over de Maas was Grave een belangrijk militair doel. Een hobbyist heeft jaren lang een site bijgehouden over Grave en haar geschiedenis (www.bommeltje.nl/grave) en hieruit heeft hij een schema gemaakt van alle belegeringen.

Jaartal	Gebeurtenis
1285	Waarschijnlijk de eerste aanslag op de stad door Gelderse krijgsvenden. De stad wordt versterkt en met een zware muur omgeven.
1366 - 1388	Eerste belegeringen van de stad. Strijd tussen de troepen van Hertog Willen van Gelder en Hertogin Joanna van Brabant om het bezit van Grave. De versterkingen worden uitgebreid en Grave wordt een vestingstad.

1479	Gelderse edelen nemen de stad in bezit.
1480	Maximiliaan van Oostenrijk neemt de stad in bezit.
1568 -1577	Spaanse bezetting onder de Hertog van Alva.
1577	Prins Willem van Oranje brengt de stad weer aan Staatse zijde.
1586 – 1602	Spaanse bezetting onder de Hertog van Parma.
1602	Prins Maurits brengt de stad weer aan Staatse zijde.
1672	Franse bezetting onder Maarschalk Turenne.
1674	Beleg van Grave. Na zeer zware gevechten capituleert de Franse Generaal de Chamilly voor Stadhouder Prins Willem III.
1794 – 1814	Franse bezetting onder Generaal Salme. Na een bloedig beleg capituleert Generaal de Bons.
1815	Ons land wordt een Koninkrijk.
1874	Grave als vestingstad opgeheven.
1875	Vertrek van de Vestingartillerie
1892	Vertrek van de infanterie. De vesting Grave wordt ontmanteld.

Figuur 4. Krijgshistorie Grave

Men heeft in Grave verschillende plekken gekend waar militairen ondergebracht werden. De Generaal de Bonskazerne werd in 1939 voor het eerst in gebruik genomen. ‘Vanwege de oplopende spanningen in Europa en het bezetten van de oorlogslocaties wisselde de bezetting van de kazerne regelmatig. Zo verbleef er onder andere het 14e Regiment Infanterie. Na het doorbreken van de Peel- Raamstelling op 10 mei 1940 waren er geen Nederlandse militairen meer in Grave en de kazerne en het stadje, dat verlaten was door de bevolking, werden door de Duitsers bezet. Gedurende de bezettingsjaren waren er eenheden van de Kriegsmarine en in 1944 eenheden van de Wehrmacht op de kazerne gelegerd. Grave werd op de eerste dag (17 september 1944) van operatie Market- Garden door de Amerikanen bevrijd. Gedurende de rest van de oorlog en de periode erna tot hun repatriëring waren er Engelse en vooral Canadese militairen op de kazerne gelegerd. De Canadese generaal Crerar verplaatste zijn hoofdkwartier ernaar toe’ (*jeoudekazerne*, 2012).

Na de koude oorlog was er weinig nut meer voor een legerbasis in Grave, in 1994 is het besluit

gekomen om te stoppen met de kazerne. In 1997 zijn de eerst Asielzoekers komen wonen in de oude kazerne die vanaf dat moment diende als Asielzoekerscentrum. De voormalige kazerne is sinds 2010 opgesplitst in twee delen. 'De zuidelijke helft van het kazerneterrein is herontwikkeld als bedrijvenpark de Bons. De parkeerterreinen, grasvelden en het grootste deel van de bebouwing hebben hiervoor plaats moeten maken. Momenteel worden hier allerlei nieuwe bedrijfsgebouwen opgetrokken. De garages van de kazerne aan de uiterste zuidgrens zijn in gebruik als gemeentewerf. Het lage gebouw hier tegenover is, evenals het 2-verdiepingen hoge gebouw ten oosten hiervan, grotendeels kaal gestript en bijna alle glas ligt eruit. Het oudste, vooroorlogse deel van de kazerne is in gebruik als asielzoekerscentrum (AZC), hier verblijven 600 asielzoekers die gehuisvest worden in vijf van de zes legeringsgebouwen en in de voormalige officiers- en onderofficiershotels. Het bij deze gebouwen gelegen sportveld, de sporthal, een munitiemagazijn en de stormbaan bestaan ook nog. Aan het deel van de kazerne, dat uit 1939 stamt is de monumentstatus verleend' (*jeoudekazerne*, 2012).

4.3 Onderzoeksresultaten

In de volgende paragraaf worden de interviews geanalyseerd door de meest opvallende resultaten weer te geven en te vergelijken met de theorie en andere praktische voorbeelden die zijn opgedaan vanuit de literatuur. De resultaten worden middels categorieën en codes weergegeven die bepaald zijn aan de hand van in hoeverre verschillende stellingen en voorbeelden bij elkaar passen en met SPSS verrekend zijn. Hierbij is per stelling elke reactie van de respondenten ingedeeld in een categorie van 1 tot en met 5 waarbij 1 staat voor 'nauwelijks Oriëntalistisch', 2 staat voor 'enigszins Oriëntalisme', 3 voor 'gemiddeld Oriëntalisme', 4 voor 'behoorlijk Oriëntalisme' en 5 voor 'sterk Oriëntalisme'. De indeling van de scores is niet alleen gebaseerd op de antwoorden van de respondenten op de betreffende stelling, maar de houding van de respondent en ook de reactie op eerdere en later stellingen die eventueel conflicterend zijn met deze stelling, worden meegenomen in de indeling van de score. Ik heb bewust gekozen om in dit onderzoek de stellingen verweven met elkaar te bekijken omdat het niet mijn bedoeling is te kijken naar de stelling als losse delen maar als beïnvloedbaar door elkaar. Een respondent kan het wel eens zijn met de stelling en de andere niet, maar als beide in hun argumentatie Oriëntalisme ten toon stellen zegt het antwoord dus niet per se iets over de mate van Oriëntalisme. De argumentatie en de verhouding met andere stellingen zijn dus de maatstaf in dit onderzoek. Uiteraard vallen er enige vraagtekens te stellen bij deze benadering, echter om sociaal wenselijke reacties zo min mogelijk van invloed op het onderzoek te laten zijn is het noodzakelijk voor dit onderzoek om via meer dan slechts verbale antwoorden tot conclusies te komen.

De resultaten worden besproken in deelparagrafen die zijn gebaseerd op stellingen die bij elkaar horen en zelfde thema's aansnijden. Ook zijn deze paragrafen deels gebaseerd op de geschetste beelden die Hollands(2004) weergeeft over de rol van vluchtelingen in de samenleving en deels op wat in de interviews belangrijke onderwerpen bleken voor de respondenten. Vervolgens wordt er aan de hand van twee uiterste respondenten per stelling besproken wat de resultaten zijn en de andere respondenten zullen in deze vergelijking door het verhaal heen verweven worden. Voor de analyse over de external shock events zal er naast twee voorbeelden ook via literatuuronderzoek worden geanalyseerd. Hiervoor is gekozen omdat gedurende de interviews het moeilijk bleek om goede metingen te doen van de respondenten over External shock events van 8 tot 11 jaar geleden. Als aanvulling zullen de verkiezingsuitslagen en peilingen van vlak na de External shock events worden geanalyseerd en er zal een analyse volgen van de toename van rechts- extremisme vlak na een dergelijk event. Dit is niet specifiek gericht op Grave, maar zal een beeld geven van de Nederlandse samenleving.

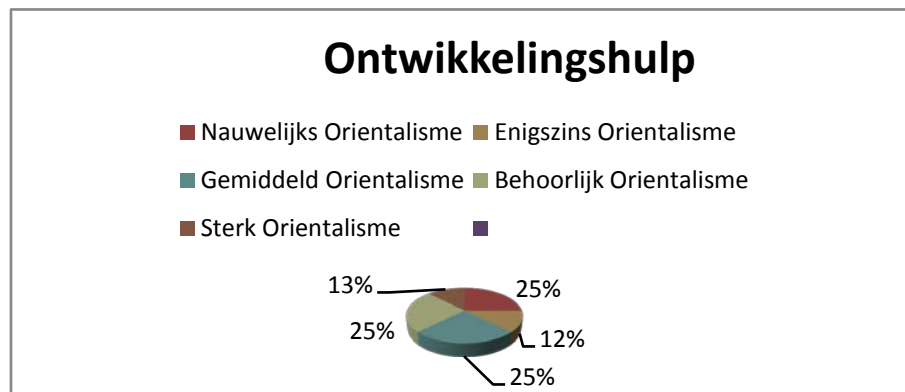
4.3.1 Oriënt als hulpbehoevend slachtoffer

In het theoretisch kader laat Hollands(2004) zien dat het niet ongebruikelijk is om vluchtelingen en vreemdelingen in een slachtoffer rol te plaatsen. Dit beeld is vaak bedoeld met als uitgangspunt om deze mensen te helpen maar in de praktijk zorgt dit voor een bevlekt beeld van de werkelijkheid over een grote groep mensen die hierdoor geremd worden in hun mogelijkheden. Dit oriëntalistische beeld waarin de realiteit niet volledig wordt behandeld maar slechts aan de hand van stereotype wordt gegeneraliseerd komt overeen met het beeld dat Edward Said lang geleden al omschreef. Echter is het hier meer op de directe omgeving gericht en de vreemdeling die hierheen komt in tegenstelling tot het beeld van de vreemdeling in het eigen 'vreemde' land.

Middels de stelling die hieronder is weergegeven is in dit onderzoek gepeild of de omwonende van het AZC Grave een dergelijk oriëntalistisch beeld hadden van culturen in landen die door het westen gekwalificeerd zijn als 'derde wereld' landen, een term die op zichzelf al oriëntalistisch is en de suggestie wekt dat deze landen lager staan in een hiërarchie dan tweede en eerste wereld landen.

Ontwikkelingshulp is belangrijk voor derde wereld landen omdat wij ze veel kunnen leren vanuit onze cultuur.

De stelling benadrukte dat het hier niet gaat om financiële steun, maar om het bieden van hulp vanuit een westerse cultuur die meer ontwikkeld is dan de hulpbehoevende.

Figuur 5. Ontwikkelingshulp Diagram

Opvallend in de diagram hierboven is het feit dat bijna tweederde deel van de respondenten in categorie 3 of hoger worden ingedeeld. Er waren enkele uiteenlopende reacties die aan de ene kant erg bevestigend waren voor de invloed van Oriëntalisme op het straatbeeld in Grave, en aan de andere kant juist weergaven dat sommige respondenten minder vanuit het superieure westerse idee met ontwikkelingshulp om wilde gaan. Van de 8 respondenten zat het gemiddelde rond categorie 3 met uitschieters naar boven en naar beneden.

De twee meest opvallende respondenten hebben in deze analyse de fictieve namen 'Jan' en 'Barry'. Jan was samen degene die het meest stellig tegen de stelling in ging.

'Vanuit onze cultuur vind ik niet goed in die stelling. Hulp bieden uitgaande van hun cultuur. Hoe wij denken vind ik niet relevant. Als hun levenswijze heel anders is vind ik het belangrijker dat ze zo blijven leven. Zij zijn tenslotte inwoners van hun eigen land. We moeten ze niet vernederlandsen.'

Jan kreeg hiervoor de score 1 die het minst Oriëntalistisch is in dit onderzoek. Hij legde de nadruk op het belang van het met respect omgaan met hun eigen cultuur en er kwam ook geen moment de indruk naar voren dat hij vond dat de westerse cultuur hiermee superieur was aan de cultuur van het betreffende ontwikkelingsland. Naast Jan was er nog een respondent die deze reactie min of meer gaf maar op een minder beargumenteerde wijze. De respondent die de score 2 kreeg in dit onderzoek gaf onder andere aan dat wij andere culturen niet moeten opleggen wat wij vinden dat goed voor ze is. Maar deze respondent was meer bevestigend over dat we ze wel met onze kennis moeten helpen.

De rest van de respondenten waren over het algemeen bevestigend over de stelling, met Barry als meest uitgesproken respondent.

'Ja ik vind wel dat ze nu echt iets moeten gaan leren. Want wij stoppen er geld in en dan zakken ze toch weer weg naar wat ze nu doen. Ik hoorde laatst een verhaal dat een man in Afrika 10000 euro kon lenen om een bedrijf op te zetten. En als het dan loopt dat het dan terugbetaald moet worden. Zo

is de motivatie er meer om zelf iets te ondernemen. Dan blijft het bedrijf lopen, dus probeer ze echt te leren hoe je handelstructuren opzet.'

Barry gaf een fel betoog waarin naar voren kwam dat hij het idee heeft dat de bewoners van derde wereld landen eigenwijs zijn en eindelijk eens moesten gaan luisteren. Hij kwam met ideeën over hoe wij ze moesten aansporen om beter om te gaan met geld en bedrijven. Dit was duidelijk met goede bedoelingen, echter was het voor dit onderzoek de sterkste bevestiging van hoe mensen kunnen denken vanuit een superioriteit gevoel betreffende de westerse cultuur. Andere respondenten waren minder overtuigd van hun gelijk in de reacties op de stelling. Maar gaven over het algemeen Oriëntalisme bevestigende reacties over de hulpbehoevende vreemdelingen. Hierin werd geregeld genoemd dat deze mensen geleerd moest worden hoe men moest ploegen, waterputten moest leren slaan en onze kennis en technologie moesten leren gebruiken. De meeste respondenten wekte niet de indruk dat ze daadwerkelijk op de hoogte waren of onze technieken wel de beste opties zijn voor de leefomstandigheden in deze landen.

De resultaten in deze deelparagraaf zijn voor dit onderzoek bevestigend over het beeld wat Hollands(2004) schetst. De nadruk op hulp in simpele taken wekt de indruk dat veel respondenten het idee hebben dat de vreemdelingen moeite hebben een eigen bestaan op te bouwen en dat ze niet als vol worden aangezien in de westerse wereld.

4.3.2 Belang van integratie

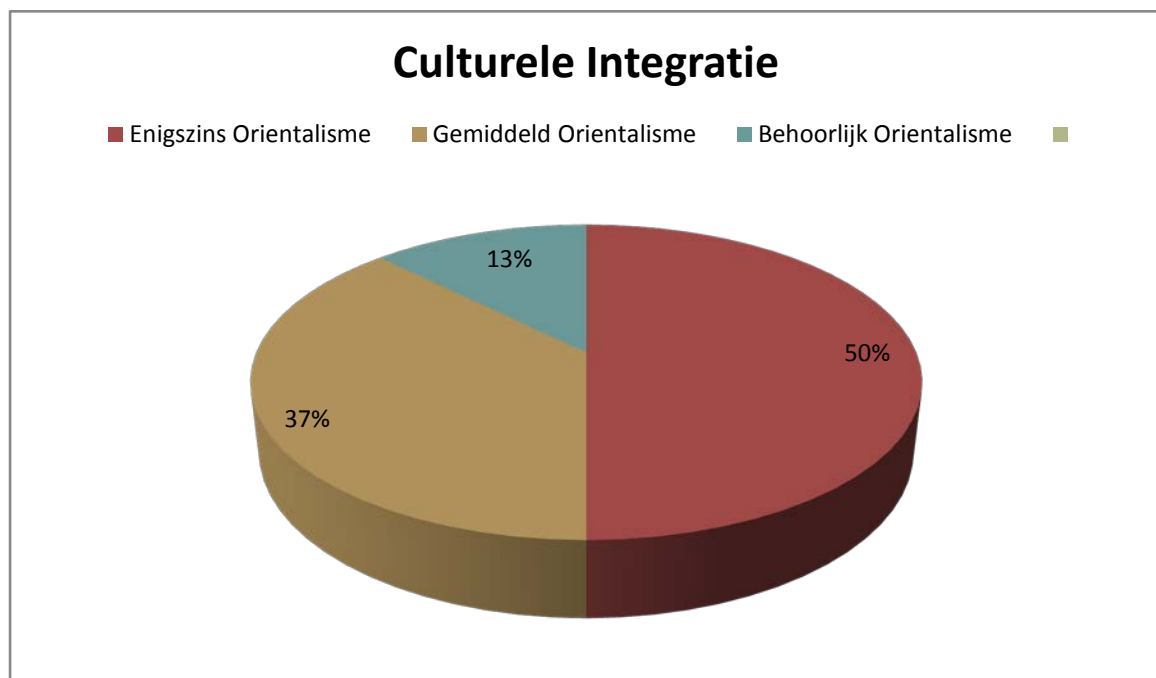
In de interviewguide kwamen veel stellingen en voorbeelden voor die de nadruk legde op de verschillen in gewoonten en instituties tussen culturen. Hieruit is een sterk beeld ontstaan over hoe belangrijk de respondenten het zowel binnen Grave als binnen Nederland vinden dat vreemdelingen zich aan 'onze cultuur' aan te passen en te integreren. In deze analyse zullen de meest opvallende en veelzeggende stellingen in deze deelparagraaf behandeld worden.

De eerste stelling waarmee elk interview begon was de volgende:

Culturele integratie moet zo snel mogelijk plaatsvinden voor Asielzoekers, en is belangrijker voor Nederland dan sociale en economische integratie.

Deze stelling volgde na een voorbeeld van een situatie waarin een vreemdeling naar Nederland komt en als hoogste prioriteit op korte termijn voor zichzelf heeft om zo snel mogelijk geld te verdienen. De nadruk werd gelegd op wat belangrijk voor Nederland is en niet voor de vreemdeling zelf, zodat de respondent gedwongen werd om te kijken vanuit cultuurverschillen.

De respondenten waren in deze stelling over het algemeen minder sterk Oriëntalistisch dan in de meeste stellingen. Er was vaak begrip voor de vreemdeling dat hij snel geld wil verdienen, maar toch was voor de meeste respondenten het van groot belang dat de Nederlandse taal en gewoonten werden overgenomen. Op deze manier kan de vreemdeling zich pas echt Nederlander gaan voelen. De meest opvallende respondenten waren Sara en Leo.

Figuur 6. Culturele Integratie diagram

Sara was het stellig eens met de stelling en gaf aan dat ze anders bang was voor conflicten.

'Ja, daar ben ik het mee eens. Omdat het belangrijk is dat ze zich aanpassen om conflicten te vermijden. Als ze in contact komen dat ze de bewoners ook kunnen begrijpen en kunnen communiceren.'

De angst voor conflicten wijst erop dat ze er van uitgaat dat de cultuurverschillen dusdanig zijn dat dit onze maatschappij zal lijden tot geweld. Doordat men zich aanpast aan de Nederlandse normen

en waarden en vooral de taal, wordt dit in haar beeld vrijdeld. Echter geeft ze later in een stelling of ze wel eens problemen heeft gehad met AZC bewoners, die nog niet geïntegreerd zijn, aan dat dit niet het geval is. Hierdoor kwam Sara in de score 4 terecht. Ze heeft een bepaald beeld in haar hoofd die eigenlijk niet met de werkelijkheid in haar eigen omgeving overeen komt.

Leo was het deels ook eens met de stelling maar legde de nadruk meer op taal dan op gewoonten en cultuurverschillen.

‘Als ze een toekomst willen opbouwen zou taal belangrijk zijn. Omdat je naar een land gaat en je kan je met een wereld taal ook wel redden maar. Het is wel handig voor hun als ze Nederlands leren. Ze hoeven van mij geen Sinterklaas te vieren of haring te happen. Respect voor de ander en dat moet gewoon een standaard zijn. Ik weet niet hoe erg de verschillen zijn.’

Hij viel op als respondent door expliciet de nadruk op respect voor vreemdelingen te leggen. Hij gaf wel aan niet echt op de hoogte te zijn van de verschillen die er zijn en dat hij toch in sommige situaties handelt vanuit bepaalde gedachten die hij niet met zekerheid over bepaalde groepen kan generaliseren. Echter kwam dit zowel in subgroepen binnen de Nederlandse cultuur voor als bij vreemdelingen.

Ongeveer eenzelfde indeling van reacties kwam uit de stelling hieronder naar voren.

Nederlanders moeten meer open staan voor de invloed van nieuwe culturen.

Veel mensen geven aan dat ze dit wel belangrijk vinden maar spreken zich snel tegen door te zeggen dat deze mensen toch bij ons te gast zijn en zich eerder aan ons moeten aanpassen. Uit een aantal reacties blijkt ook de angst dat we naar de Moskee mee moeten. Maar veel uitgesproken meningen riep deze stelling verder niet op.

Nadat er een voorbeeld geschetst is naar de respondenten toe over een mogelijke aanrijding met een AZC bewoner komt een van de meest onderscheidende stellingen van het onderzoek.

Een in het land van oorsprong behaald rijbewijs zou in Nederland niet geldig moeten zijn.

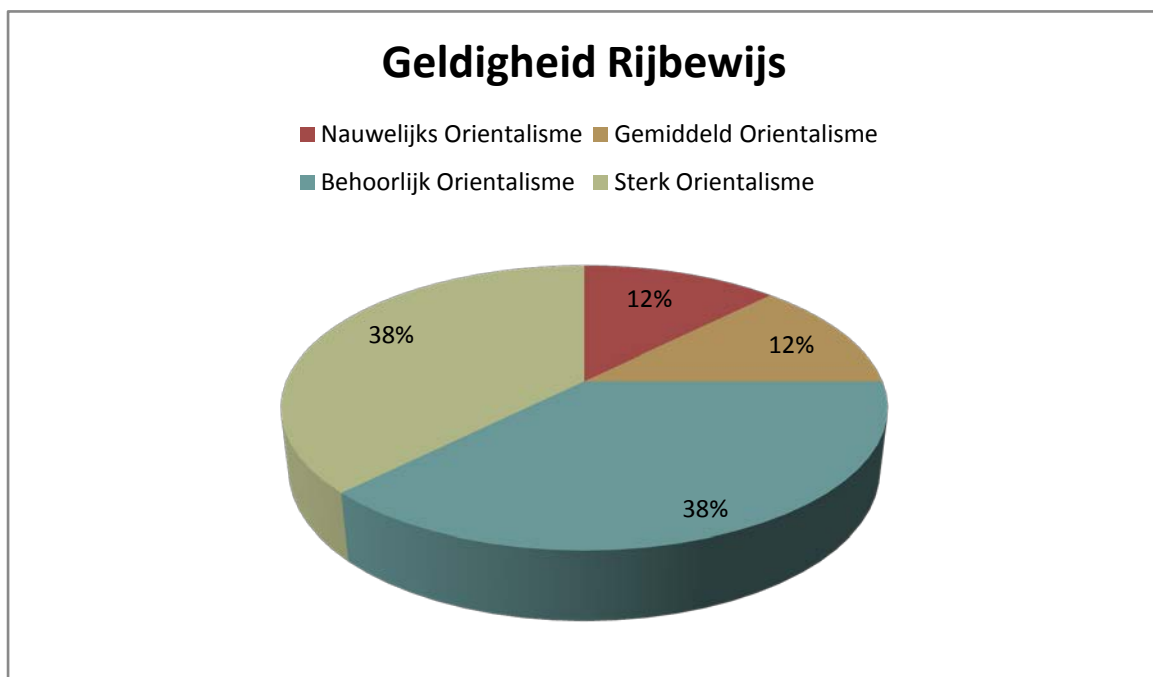
Deze stelling werkte uitstekend om te testen of de respondenten op dit gebied dachten vanuit een superioriteitsgevoel. Dit werd gedaan door eerst de reactie te bespreken met de respondent en vervolgens de situatie om te draaien. Wanneer de respondent hypothetisch tijdelijk naar een Arabisch land zich moet vestigen. Het vermoeden dat dit tegenstrijdigheden en Oriëntalisme zou oproepen kwam hier uit. De meeste respondenten waren het eens met de stelling maar vonden dat het andersom wel als geldig rijbewijs mee mocht genomen worden.

Opvallend genoeg was het nu juist Sara die als enige geen Oriëntalistisch oordeel gaf.

‘Niet mee eens, rijbewijs moet overal geldig zijn, ook als je in Friesland ofzo een rijbewijs haalt dan is de weg al minder druk, dan moeten ze zich ook al aanpassen. Dus dan hebben ze even wentijd nodig maar dat mag wel geldig zijn’.

Haar mening werd door niemand gedeeld en was dus uniek in dit gezelschap. Volgens haar was het genoeg om te wennen aan het gebied waar je woont.

De rest was het allemaal eens met de stelling, uiteenlopend met gemiddeld tot sterke oriëntalistische argumenten.

Figuur 7. Geldigheid Rijbewijs Diagram

Een aantal respondenten had het over dat in die andere landen buiten de EU er voornamelijk tot alleen maar zandweggetjes zijn waar weinig verkeer is en minder drukte. Dit deed mij sterk denken aan het voorbeeld van Edward Said over Egypte en haar piramiden. Dat mensen slechts denken dat Egypte bestaat uit woestijnen met piramides. Ook waren een aantal er stellig van overtuigd dat een groot deel van de rijbewijzen in bepaalde landen gratis werden weggegeven en dat er ernstig wordt gefraudeerd. Hierdoor hadden zes van de acht respondenten een score van 4 of 5 en scoorde er slechts één onder de 3. Het Oriëntalisme werd dus erg bevestigd in deze stelling en de reacties hierop.

Een andere stelling die een beeld weergaf over het belang van integratie en aanpassen aan de samenleving was de volgende.

Het is beter voor de samenleving als AZC centra worden afgeschaft en asielzoekers te helpen om zich te mengen en verspreiden over alle wijken.

Deze stelling is bedoeld om te kijken naar het Nimby effect, wat kijkt naar de welwillendheid van autochtonen ten opzichte van het wonen in de buurt van vreemdelingen. Wanneer mensen hier aangeven dat ze dit een goed idee vinden zal er in de volgende stelling op teruggekomen worden wanneer aan bod komt of ze AZC bewoners zouden uitnodigen om bij hun thuis te eten.

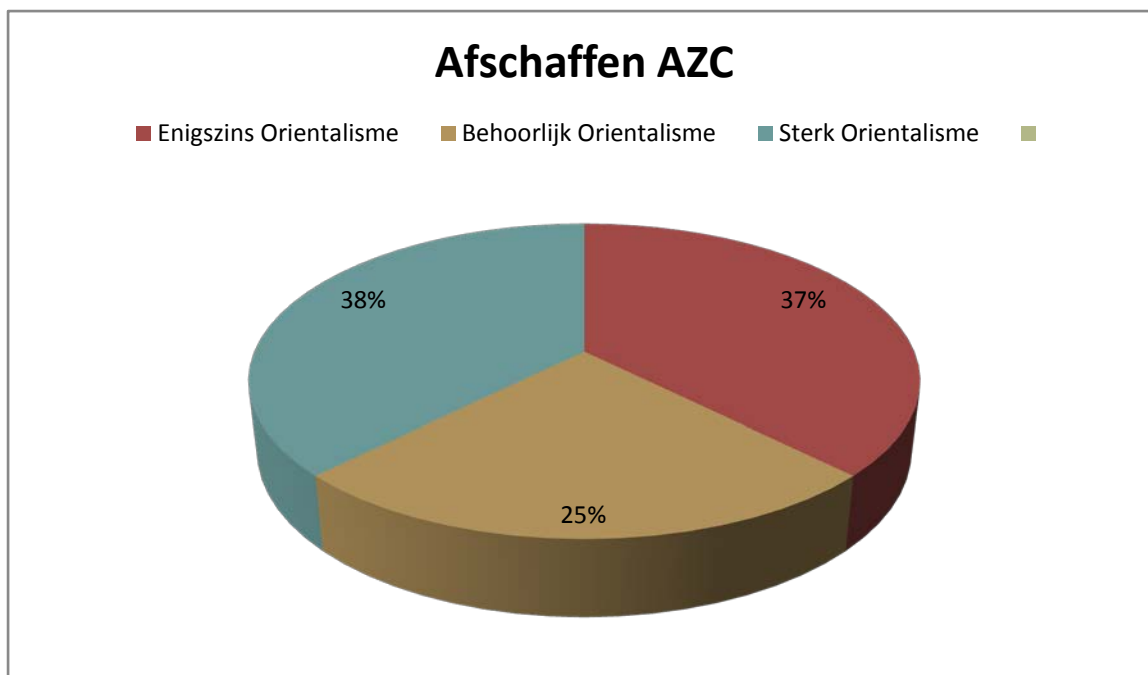
Barry was een van de vele respondenten die het eens was met de stelling, maar hij wist niet echt te verwoorden waarom hij het met de stelling eens was.

‘Wel mee eens, zo zorg je dat ze meer contact krijgen met de buurt. Maar je ziet ook wel dat ze zelf bij elkaar gaan wonen om eigen cultuur te creëren. En dan lopen mensen net als het AZC er met een grote boog omheen. Ik denk wel dat het helpt maar mensen blijven moeite hebben met de AZC bewoners, men blijft achterdochtig. Zelf denk ik dat ik ook beetje achterdochtig blijf, want het zijn toch andere soort mensen.’

Misschien is dit wel de meest directe uiting van Oriëntalisme in dit onderzoek. De respondent geeft hier aan dat hij AZC bewoners een ander soort mensen vind. Uit de manier hoe hij het zei maakte ik op dat hij het niet op een racistische of agressieve manier bedoelde. Maar het feit dat in zijn gedachtegoed dus in geprogrammeerd staat dat het om een ander soort mensen gaat zal in de omgang met deze mensen altijd een rol spelen. Deze gevoelens speelde op iets minder directe wijze bij meerdere respondenten een grote rol.

De meest rationele respondent was Jan, hij bekeek de situatie vanuit de reden waarom mensen in het AZC zitten. Het tijdelijke verblijf van deze mensen was voor hem een reden het concept zoals het nu is in stand te houden.

‘Moeilijke, daar zitten mensen in afwachting voor het besluit om. Hij vind het voorbarig om mensen die misschien naar huis gestuurd worden om die al te integreren. Dus het concept zoals het nu is vind hij goed.’

Figuur 8. Afschaffen AZC

Zoals hierboven al eerder vermeld word in de volgende stelling een link getrokken met de vorige stelling.

Om meer interactie te krijgen met AZC bewoners zou ik ze uitnodigen bij mij te eten.

In de vorige stelling vonden de meeste mensen dat het concept van het huidige AZC afgeschaft moest worden. Via deze stelling word getest of deze mensen AZC bewoners in hun huis zouden uitnodigen om dan ook zelf meer interactie met ze te krijgen. Iets wat men zegt belangrijk te vinden maar wellicht liever iemand anders dan zij zelf.

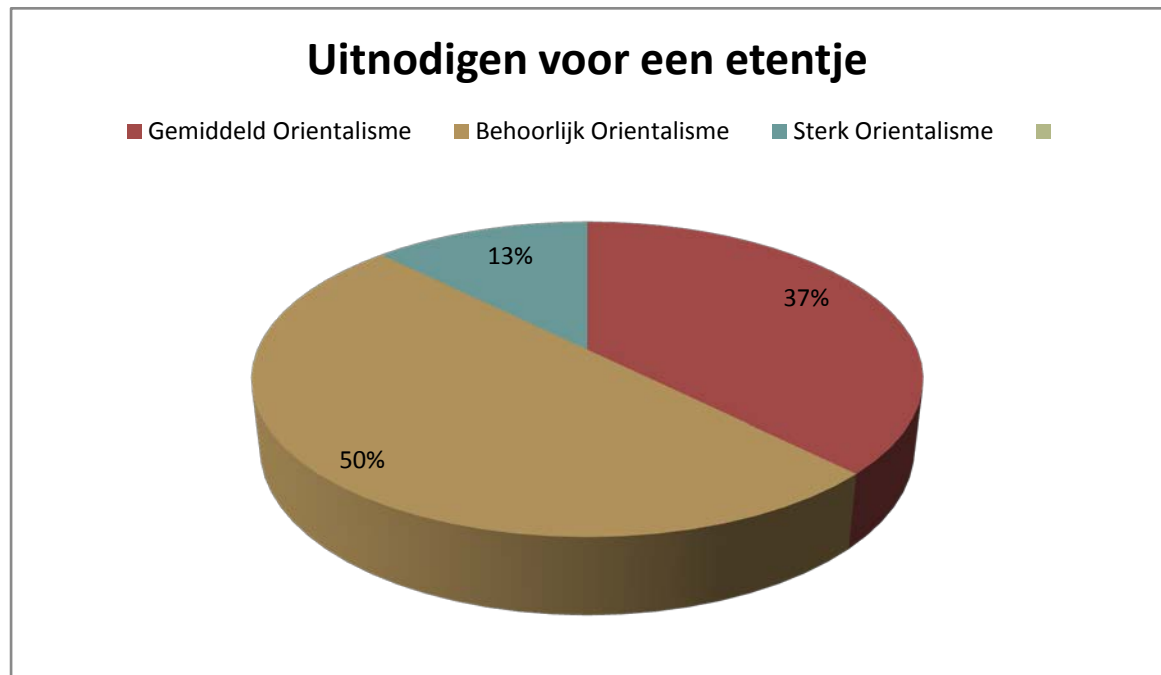
De twee meest uiteenlopende reacties waren in dit geval van Els en Herman.

‘Ja maar niet in de huidige situatie met dit concept van een AZC.’

Els was constant in haar reactie ten opzichte van de vorige stelling. Hierin gaf ze aan dat ze het goed vond om de bewoners te verspreiden over de wijken van Grave en als dat het geval zou zijn zou ze meer in aanraking met ze komen en ze zeker uitnodigen om te eten. Een andere respondent bevestigde dit en voegde eraan toe dat je ook niet zomaar vreemde uit een andere wijk of straat uit het niets vraagt om bij je te eten.

‘Nee waarschijnlijk niet, vanwege cultuurverschillen’

Aldus de directe Herman die cultuurverschillen als blokkade ziet, maar de stelling is juist bedoeld deze verschillen te leren kennen. Hier heeft hij echter geen behoefte aan. Veel andere respondenten gaven ook aan dat ze in de praktijk nooit contact hebben met AZC bewoners. Een enkeling zegt ze af en toe te helpen met de weg wijzen of iets dergelijks. De reden hiervoor is voor de meeste mensen de taalbarrière en die moet dan ook zo snel mogelijk doorbroken worden.

Figuur 9. Uitnodigen voor een etentje diagram

Geen enkele respondent wist in deze stelling te beargumenteren met werkelijke feiten waarom men nooit contact heeft en was hierdoor sterk op zoek naar redenen. De laatste stelling die in de analyse behandeld wordt met betrekking op integratie en het aanpassen van vreemdelingen aan de Nederlandse cultuur is de volgende.

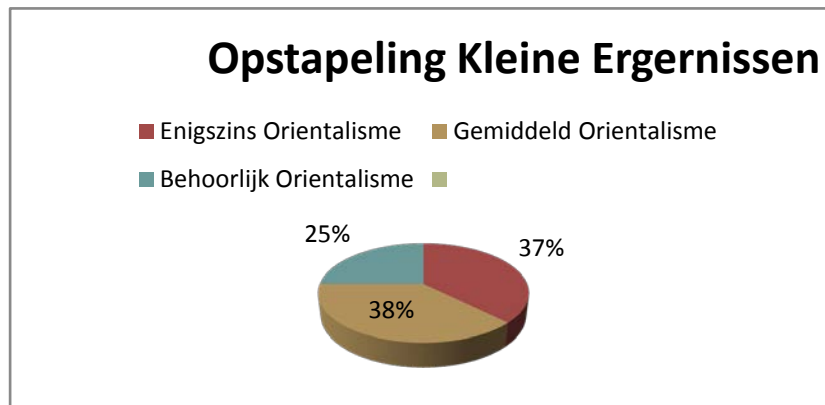
De opstapeling van dit soort kleine ergernissen zorgen voor een moeilijk leefbare buurt.

Deze stelling werd voorafgegaan met een voorbeeld situatie waarin AZC bewoners het concept van in de rij stilstaan bij een bakker niet doorhebben en meteen bestellen op basis van andere gewoonten. Met als doel om te kijken of mensen zich hieraan storen en of juist gewoon uitleggen wat de bedoeling is en dan klaar ermee is.

Een van de twee reacties die in score 4 terecht kwamen was de reactie van Els.

‘Denk ik wel voor een hoop mensen. Ik zou hem erop aan te spreken en hem het proberen te leren. Ik hoop alleen dat hij dan niet agressief wordt.’

Hier speelt dus in de dagelijkse omgang met vreemdelingen ook constant in het achterhoofd de gedachte dat je moet oppassen wat je zegt. Omdat in haar belevingswereld deze mensen snel agressief worden. Ook Barry geeft later aan dat hij misschien de persoon niet zou aanspreken omdat in hun cultuur de man dominant is en zich meer dan de vrouw en mensen van andere culturen voelt. Dit is opvallend aangezien Barry hier de AZC bewoner beticht van Oriëntalisme richting de westerse cultuur. Jan is wederom samen met Leo degene die geen moeite hebben met de situatie en ze gewoon uitlegt wat de bedoeling is.

Figuur 10. Opstapeling kleine ergernissen diagram

Totaalbeeld:

In de t toets tabel die te vinden is in Bijlage 3, is te zien dat de meeste gemiddelden rond de 2.5 zitten met uitschieters naar 3.9. Echter zijn er maar weinig stellingen waarbij de ondergrens kleiner is dan 2, er zijn wel veel stellingen met een boven grens van 4 of hoger. Er zit dus in bijna elke stelling een of meerdere uitschieters naar boven toe en in mindere mate ook een aantal naar beneden.

4.3.3 Gevoel van veiligheid op straat

In het theoretisch kader komen vanuit Hollands(2004), Korteweg(2005) en de rechts- extremisme monitor verschillende situaties voor waarin mensen aangeven dat ze zich minder veilig voelen op straat met vreemdelingen in de buurt. Enkele stellingen hadden betrekking op dit onderwerp, sommige direct en sommige indirect.

Mijn kinderen mogen van mij zonder toezicht bij het AZC spelen met leeftijdsgenoten.

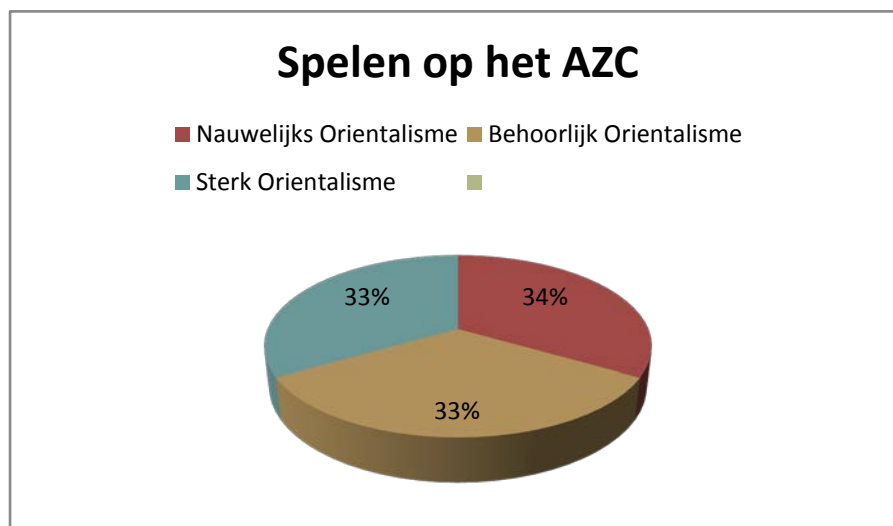
Deze stelling is de eerste die betrekking heeft op de veiligheid rondom het AZC. Het is een stelling die volgde op de stellingen rondom het afschaffen van het AZC als concept. Omdat ik zelf op een basisschool in Velp(Grave) heb gezeten en veel kennissen heb die op andere scholen hebben gezeten kan ik stellen dat op bijna elke basisschool in Grave enkele Asielzoekers les krijgen en dus in contact

komen met de jeugd uit Grave. Er zaten 6 respondenten bij die deze stelling hebben beantwoord, omdat ze kinderen hebben. De reacties liepen redelijk over dezelfde lijn, waarin respondenten aangaven het in de meeste gevallen geen fijn idee te vinden. Zo zei Els:

‘Ik zou het toch niet prettig vinden, meer moeite met kinderen naar het AZC zonder toezicht van een ouder van hier uit dan dat ze bij ons op bezoek kwamen. Bij ons in de wijk zou het geen probleem zijn. En bij toezicht van ouders daar in het AZC dan zou ze het nog niet prettig vinden, door alle verhalen over verschillende culturen die daar samen zitten en dat er daardoor nog wel eens agressie ontstaat. En dan is ze bang dat haar kind erin verzeild zou raken. Daar zou je het eerder tegen komen dan als ze gewoon in een wijk zitten’.

De afgeschermdde omgeving speelt bij de meeste respondenten een rol, maar ook het feit dat er veel verschillende culturen zitten. Dit wekt angst op bij deze mensen en zorgt ervoor dat men liever heeft dat de kinderen in hun huis komen spelen.

Er waren echter twee uitschieters naar beneden toe, die het totaal geen probleem zouden vinden. Dat waren Herman en Sara, dit terwijl deze twee respondenten juist op andere vlakken hoog scoren wat betreft Oriëntalisme.

Figuur 11. Spelen op het AZC diagram

De taartdiagram geeft overal een derde aan, dit komt omdat er slechts 6 respondenten deze stelling konden beantwoorden. Opvallend is dus hier dat men wederom handelt vanuit niet valide assumpties.

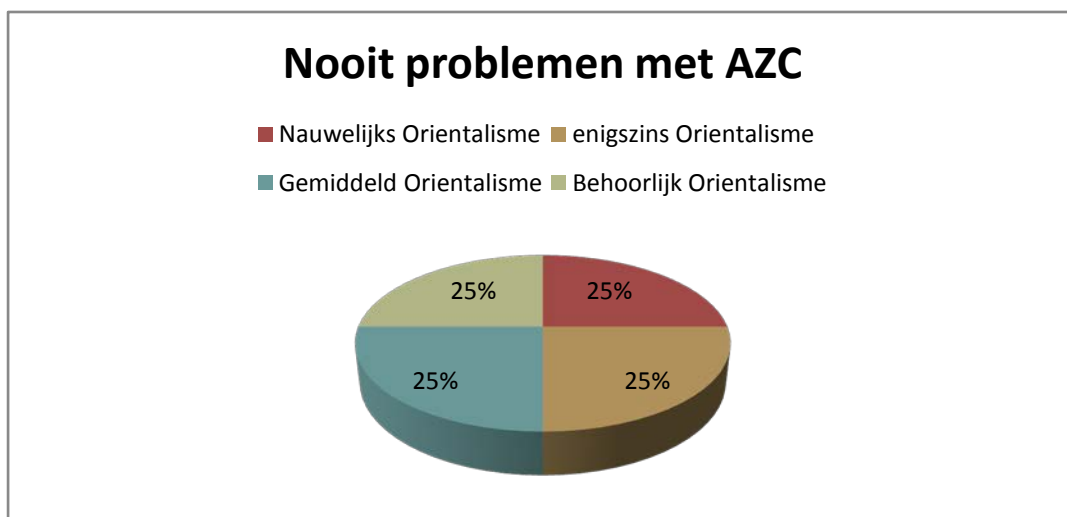
De volgende twee stellingen zijn met elkaar verbonden. Wederom met als achterliggende gedachte om tegenspraak te kunnen traceren en hierdoor antwoorden op andere stellingen in een beter perspectief te kunnen plaatsen. De stellingen zijn:

De meeste criminaliteit in Grave komt direct of indirect vanuit het AZC.

Figuur 12. Criminaliteit vanuit AZC diagram

Ik heb zelf nog nooit problemen gehad met bewoners van het AZC.

Figuur 13. Nooit problemen met AZC diagram

In beide gevallen kan men zeggen dat Oriëntalisme niet in de meest extreme vorm is gemeten. Wellicht waren ze te direct om heel goed het werkelijke beeld weer te geven. Els gaf wel aan dat er een periode is geweest in de jaren negentig dat iedereen ervan uitging dat elke criminele actie vanuit het AZC kwam, maar dat bleken allemaal onwaarheden en in de loop der jaren is iedereen dat gaan inzien.

Totaalbeeld.

De in bijlage 3 staande tabel geeft aan dat men zich over het algemeen behoorlijk veilig voelt. Dit is veel gebaseerd op ervaringen en hebben dus weinig Oriëntalisme in zich. Echter wanneer men hun kinderen alleen zou moeten laten in het AZC is er toch een hoog oriëntalistisch gehalte te zien. Mensen zijn blijkbaar eerder te geloven in vooroordelen wanneer het hun kinderen betreft dan wanneer het om henzelf gaat.

4.3.4 External shock events

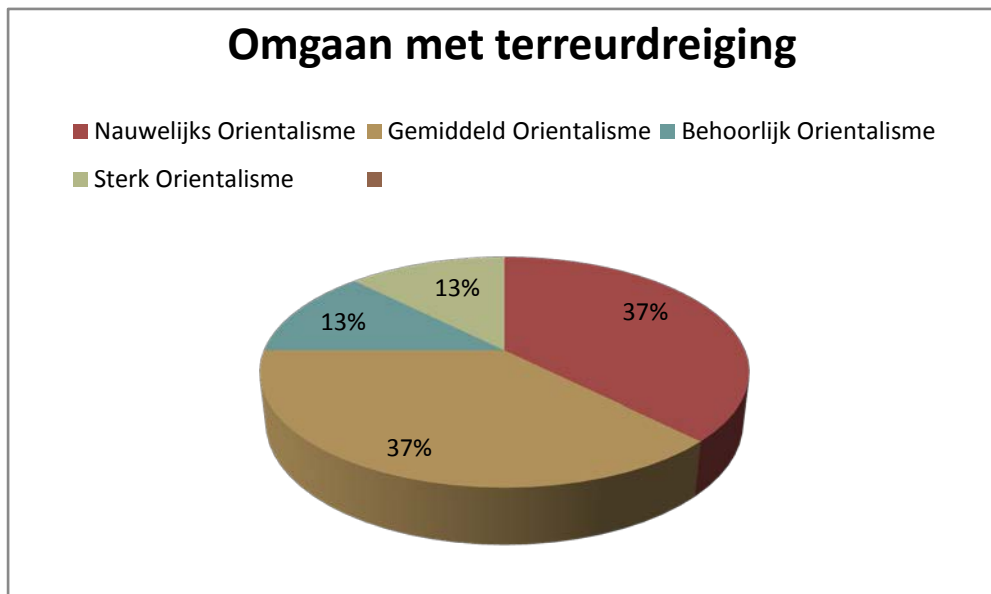
In deze paragraaf zal een analyse volgen die zich in tegenstelling tot de vorige drie paragrafen grotendeels baseert op literatuuronderzoek. De voorbeelden en stellingen in de interviews zijn gesteld zijn ook door te trekken op de Nederlandse samenleving en zijn niet alleen op Grave gericht. Hierdoor is er gekozen om de literatuur ook op de Nederlandse samenleving te verrichten doormiddel van het bekijken van de rechts- extremisme monitor en de verschillende verkiezingsuitslagen na External shock events en vlak voor het eerste globale external shock event van de afgelopen twintig jaar. Er is gekozen om de aanslagen op 11 september 2001 in New York en de moorden op Pim Fortuyn en Theo van Gogh in 2004 centraal te stellen. Deze relatief kort op elkaar liggende events kunnen een bijdrage leveren aan de invloed van external shock events op het Oriëntalisme van de Nederlanders.

De eerste twee stellingen die betrekking hebben op external shock events zijn de volgende:

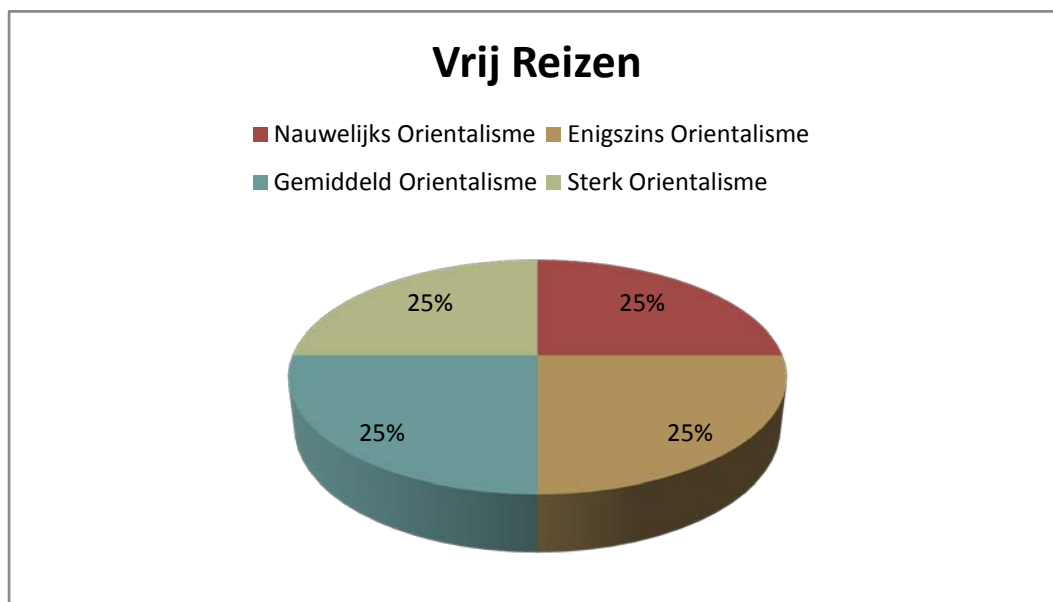
Omgaan met terreurdreiging hoort bovenaan de politieke agenda te staan.

Als wij in het overal vrij mogen reizen, dan mogen andere culturen dat ook.

In de tijden van de economische crisis is terreurdreiging schijnbaar enigszins naar de achtergrond gedreven. De respondenten geven over het algemeen aan dat er belangrijkere dingen zijn om je mee bezig te houden. Echter vindt Sara dat je de rotte appels toch eruit moet blijven halen omdat er toch gevaar is. En ook Herman denkt dat terreurdreiging van belang is en zegt zonder blikken of blozen dat andere culturen dan maar niet vrij mogen reizen.

Figuur 14. Omgaan met terreurdreiging diagram

Figuur 15. Vrij reizen diagram

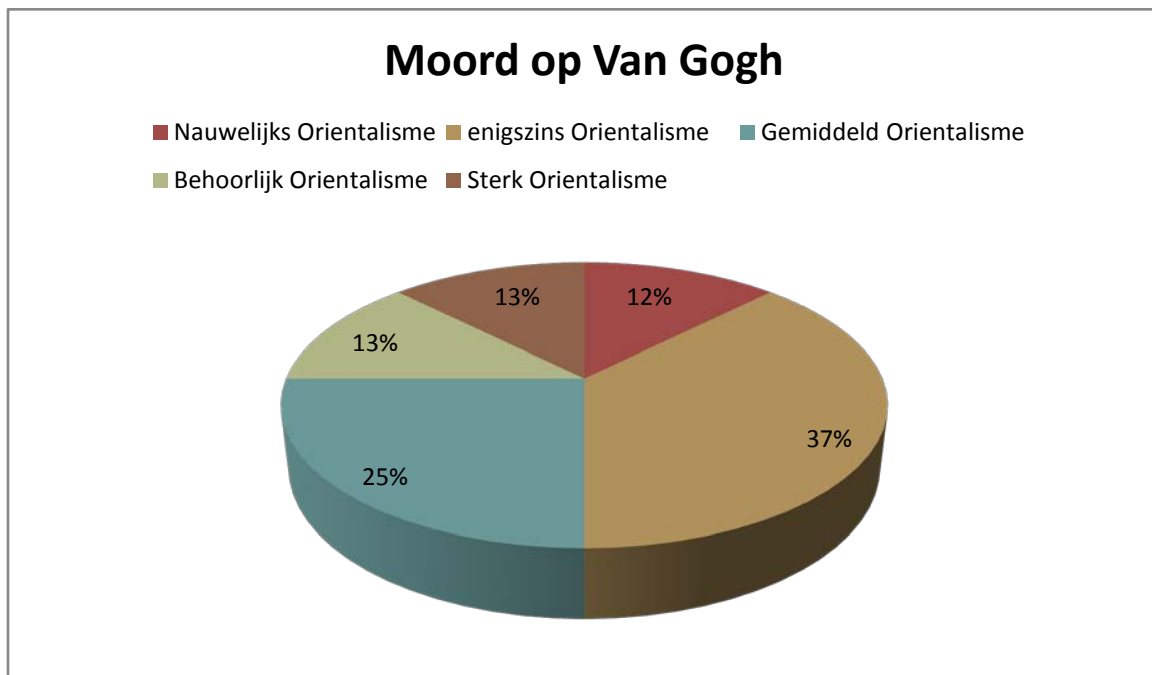
Toch is er minder Oriëntalisme te bespeuren via deze twee stellingen de volgende stelling is meer gericht op de gebeurtenis van een external shock event.

De moord op van Gogh veranderde mijn beeld op buitenlanders helemaal niets

De meeste mensen zeggen dat dit klopt, een aantal twijfelt. En een respondent namelijk Leo zegt dat het straatbeeld niet anders is geworden en dat het komt van wat je er zelf van maakt. Echter noemt hij enkele nare ervaringen die hij wel met vreemdelingen had en niet met Nederlanders.

‘Ik denk het niet heel erg, het was gewoon door de manier waarop van Gogh bezig was. Er hoeft er maar een tussen te zitten die het niet trekt en die doet er wat aan. Het is wel dat je onder allochtonen jongeren lijkt het of ze iets agressiever overkomen. Ik liep door Tilburg en dan komt er een me in mijn gezicht spugen. Dat heb ik bij blanke Nederlanders nog nooit meegemaakt. Het kan dat ze gefrustreerd raken en dan juist ons over een kant scheren. Je moet ze niet te lang aankijken. (hij heeft moeite de groep Marokkanen te noemen en hij bedoeld ze wel). Je merkt wel een soort verschil onder jongeren, dat ze spugen of meisjes achtervolgen. Ik heb ze ook nooit gevraagd waarom ze het doen, want je praat niet echt met ze. Je prent daardoor ook een eigen antwoord in je hoofd.’

Dit is iemand die zelf doorheeft dat hij niet alles weet van de andere cultuur maar door de ervaringen er wel over nadenkt. Fred geeft aan dat zijn kijk wel iets veranderde sinds de aanslagen op de Twin Towers in New York. Hij heeft iets meer angst als hij in Nijmegen of Amsterdam in de avond een groep buitenlanders ziet lopen.

Figuur 16. Moord op Van Gogh diagram

Rechts extremisme kan worden gezien als het uiterste van iemands oriëntalistisch gedachtegoed. Vervreemding en angst voor andere culturen staan centraal in het gedachtegoed van de mensen en groeperingen die zich aansluiten bij het extremisme. Het bekijken van cijfers rondom rechts extremisme biedt dan ook inzicht in de ontwikkeling van Oriëntalisme van de samenleving en de

invloed van 'external shock events' op de manier van behandelen en bekijken van vreemdelingen.

Er wordt in de monitor een voorbeeld besproken in het Friese dorp Kollum, waar een meisje werd vermoord. Dit gebeurde dicht bij het AZC en men is automatisch naar dit centra gaan wijzen met een beschuldigende vinger. Er volgde enkele gewelddadige incidenten na de onopgeloste moordzaak. Het event zorgde in dit geval blijkbaar een gevoel van afkeer tegen het onbekende. Het gevoel dat een beschaafd persoon opgegroeid in de superieure westerse cultuur wellicht iets te maken zou hebben met de zaak kon niet opwegen tegenover de gedachte dat de 'minder ontwikkelde' Asielzoekers de schuldigen waren.

Een external shock event lijkt dus op korte termijn een sterke verandering in het beeld te kunnen weergeven over vreemdelingen. 'Zo werden er ook na de aanslagen op 11 september 2001 direct een reeks van antimoslim uitingen, waaronder meerdere gewelddadige'(van Donselaar & Rodriques, 2007, p. 22). De antimoslim reacties op de aanslagen van 11 september waren getalsmatig van aanzienlijke invloed op het hele jaar: ongeveer 60% van het totaal aan door ons geïnterviewde geweldplegingen in 2001 vond plaats na 11 september aldus Wagenaar en Van Donselaar(2007). Een nog duidelijker voorbeeld is de moord op Pim Fortuyn op 6 mei 2002. Waarbij in de uren na de moord direct heftige bedreigingen van rechts extremistische aard in de richting van allochtonen werden geuit. Ook zonder dat de dader bekend was. Toen dit het geval was en men wist dat het geen 'vreemdeling' was die de moord pleegde trokken deze bedreigingen ook snel weer weg. Dit korte termijneffect is een interessant fenomeen om te bekijken, zo lijkt het effect vaak snel weer te stabiliseren maar toch is het wellicht mogelijk dat een opstapeling van meerdere events in een korte periode achter elkaar ook kan lijden tot een langere discours verandering.

De betrokkenheid van extreemrechts in enigerlei vorm bij alle geweldpleging bleek in 2003 het dubbele van het voorgaande jaar (respectievelijk 10% en 5% van het totaal)'(Wagenaar/van Donselaar, 2007, P. 23). Deze verdubbeling valt wellicht te verklaren door de korte periode waarin external shock events achter elkaar plaatsvonden. In minder dan een jaar tijd werden twee verbeeldingen van de westerse cultuur aangevallen. Fortuyn als vaandeldrager van de Nederlandse cultuur en de Twin Towers als symbool voor de trotse westerse denkbeelden.

De opstapeling van external shock events op de korte termijn ging verder in 2004 waar een golf van geweldplegingen volgde op de aanslag op Theo van Gogh(Wagenaar/ van Donselaar, 2007). Ze waren vergelijkbaar met de geweldplegingen na de aanslagen op 11 september. De monitor heeft helaas geen goede cijfers over heel het jaar 2004 en kan zo geen vergelijking maken met andere jaren. Wel is bekend dat in dit jaar vlak na de moord op van Gogh verreweg de meeste extreemrechtse demonstraties hebben plaatsgevonden. Ook weet te vermelden dat de reeks geweldplegingen zich in 2005 aanvankelijk doorzette.

'Nadat deze reeks ten einde was gekomen, daalde het aantal incidenten van 296 in 2005 naar 265

in 2006. Tegen deze achtergrond was het opvallend dat twee trends van de afgelopen jaren zich bleven voortzetten: het aandeel van extreemrechts daderschap groeide verder door en het aantal confrontaties groeide ook. De groei van het aandeel extreemrechts daderschap is een opvallend gegeven van de afgelopen jaren. In 2002 was er nog maar sprake van 12 incidenten waar dit aan de orde was. In 2005 ging het om 38 incidenten, in 2006 groeide dat aantal tot 67'. (Wagenaar/ van Donselaar, 2007, p. 23). Het aantal geweldplegingen neemt na een external shock event dus snel weer af tot een stabiel punt. Echter lijkt het langere termijneffect dat de vaste achterban voor extremisme sterker gevoed blijft worden. Gezien de groei van incidenten waar extreem rechts gedachtegoed aan bod kwam lijkt het erop dat deze events een bijdrage hebben op de oriëntalistische houding van mensen in Nederland.

In 2007 was het meest opvallend echter dat er een daling was van het aantal racistische en extreemrechtse geweldsincidenten van 13 % (Wagenaar/ van Donselaar, 2007). In de jaren na 2004 is er voor de Nederlandse samenleving geen direct external shock event geweest met de impact van de drie eerder besproken events. De lijn van het rechts extremisme loopt dus vrij dicht langs de lijn van de external shock events.

In 2008 bracht Geert Wilders zijn film Fitna uit, juist hierop was een reactie van zowel rechts extremisten als moslim extremisten verwacht, deze bleven echter uit. Dit kwalificeer ik dan ook niet als external shock event aangezien er al een lange aanloop vooraf ging aan de film. Wilders had de film ruim van te voren aangekondigd en de commotie over het controversiële thema van de film werd gelijkmatig verspreid over de voorbereiding periode. Hierdoor was er geen shock toen de film net uit kwam.

De opkomst van populistisch rechtse politici is iets van de afgelopen 10 jaar. Pim Fortuyn is de eerst die zijn gedachtegoed verspreidde en na zijn dood ging de LPF verder. Later kwamen onder andere Rita Verdonk en Geert Wilders met eigen partijen om de problematiek rondom integratie aan te kaarten. De laatste jaren heeft Wilders met zijn PVV zelfs kunnen meeregeren door de minderheidscoalitie CDA en VVD te steunen. Om te kijken of deze ontwikkeling te maken heeft met external shock events worden de verkiezingsuitslagen vanaf 1998 tot en met 2010 met elkaar vergeleken (Zie bijlage 2). Er zullen geen keiharde conclusies volgen aan de hand van deze cijfers, echter kan het een indicatie zijn voor de algemene tendens na external shock events.

In 1998 werd de tweede termijn van het paarse kabinet verkozen, er waren in deze verkiezingen nog geen populistisch rechtse partijen die meededen voor het hoogste aantal zetels. Dit veranderde in 2002 toen de Lijst Pim Fortuyn uit het niets 26 zetels haalde. De voorman Pim Fortuyn zelf was op dat moment al vermoord en ook de aanslagen op 9/11 waren al geweest. Het zegt niet dat deze uitslag hand in hand loopt met deze events maar het speelt op zijn minst een rol. Politici merken dat

de angst voor vreemdelingen een issue wordt en spelen hier op in. Dit werkt weer versterkend door op de opinie van de massa.

Na de snelle val van het eerste kabinet Balkenende door de onrust binnen de LPF, haakte veel mensen weer af bij de wanorde van die partij. De kamer had na de verkiezingen van 2003 dus weinig zetels te verdelen over populistisch rechts. De reden hiervoor is wellicht het tot rust komen van de gespannen sfeer na de external shock events van de twee voorafgaande jaren.

Het tweede kabinet van Balkenende hield het tot 2006 vol, dus ruim na de moord op Theo van Gogh. Hierdoor is er geen directe meting te zien voor de impact op de oriëntalistische gevoelens na dit external shock event. Echter volgens peilingen van Maurice de Hond na de moord, stond Geert Wilders al op 14 zetels, dit terwijl hij pas net was gebroken met de VVD en nog niet mee mocht doen aan de verkiezingen in 2003. De sentimenten rondom de moord speelden hierbij wel degelijk een rol. Dit is ook te zien in de uitslag van de verkiezingen van 2006 waar Wilders uiteindelijk maar 9 zetels behaalt. Sentimenten zijn in die periode weer iets minder geworden. Echter begint het wel duidelijker te worden dat de plek van populistisch rechts niet een tijdelijke is in de Nederlandse politiek. Wellicht dat meerde events over een lange periode dus leid tot een langer blijvend beeld ten opzichte van vreemdelingen.

De harde directe politiek die Wilders in de jaren hierna bedreef sloeg bij veel mensen aan. Hij benoemde punten die eerst taboe waren en door andere politici werden weggewuifd. Doordat veel mensen situaties herkende die hij heel duidelijk wist te benoemen wist hij de aanval op de Islam door te zetten. Dit leidde tijdens de verkiezingen van 2010 tot een zetelaantal van 24. Hier is geen direct external shock event aan toe te schrijven, echter heeft Wilders slim gebruik gemaakt van de angst die er nog steeds heerst aan de hand van eerdere events. Niet direct de angst op aanslagen, maar de angst dat deze 'achterlijke cultuur' zijn wil aan ons zou komen opleggen.

4.3.5 Fysieke afstand opvallendheden

De invloed van de fysieke afstand ten opzichte van het AZC in Grave is gering geweest in dit onderzoek. Echter geef ik het wel een plaats in de analyse omdat er een aantal opvallende uitspraken waren van respondenten naar aanleiding van dit fenomeen. Deze uitspraken gaven mij wederom een bevestiging van de invloed van Oriëntalisme op het gedrag in het dagelijks leven ten opzichte van vreemdelingen. Er zijn een aantal verschillen te noemen in reacties aan de hand van de hoeveelheid contact die men met AZC bewoners heeft. En een aantal assumpties van de omwonende zelf ten opzichte van hoeveel last mensen die op een andere afstand van het AZC wonen moeten hebben van de bewoners van dit centrum.

Respondenten die woonde op de korstte afstand ten opzichte van het AZC woonden hebben in

mijn onderzoek aangegeven dat ze weinig last van het AZC hebben. Meer van invloed was de hoeveelheid waarmee men ermee in aanraking kwam. Zo was de baas van een supermarkt waar veel AZC bewoners komen op sommige punten erg uitgesproken omdat hij slechte ervaringen had met klanten die geen geld bij hadden en hem niet verstaan etc.

Het meest opvallende was echter dat iemand vanuit de tweede cirkel dacht dat mensen die er omheen woonden er meer last van zouden hebben. En de mensen die het dichtst bij woonden dachten juist dat de inwoners van de binnenstad(ligt in de derde cirkel) er het meest last van zouden hebben. Hoewel uiteindelijk bleek dat zo goed als niemand zelf slechte ervaringen heeft gehad met bewoners van het AZC. Dit is ook een vorm van Oriëntalisme, het vooringenomen dat bepaalde mensen last hebben van vreemdelingen gebaseerd op waar ze wonen.

Binnen Grave bleken de afstanden te klein om uiteindelijk heel diep op het aspect van fysieke afstand ten opzichte van het AZC in te kunnen gaan. Echter kunnen enkele van de hierboven genoemde opvallendheden eventueel in andere onderzoeken bekeken worden en wellicht als zwaarder wegende dimensie worden meegenomen in een dergelijk onderzoek.

Hoofdstuk 5. Conclusies, Aanbevelingen en Reflecties

De centrale vraag wordt in de inleiding als volgt geformuleerd:

Hoe hebben external shock events in het afgelopen decennium een invloed gehad op de wijze waarop asielzoekers beschouwd worden als Nederlandse burgers?

Deze vraag zal in deze conclusie de hoofdlijn zijn waarin de bevindingen van dit onderzoek besproken zullen worden. De theoretische bevindingen zullen naast de interviewgegevens worden neergelegd en aan de hand van de hiervoor besproken analyse zullen conclusies en aanbevelingen worden gegeven. Binnen dit onderzoek is een conceptueel model samengesteld met de belangrijkste concepten. Deze concepten zullen in deze paragraaf terugkeren om de conclusies duidelijker te kunnen weergeven.

Conclusies en bevindingen

De theorie waarop dit onderzoek is gebaseerd is voor een groot gedeelte gericht op de denkwijze van Edward Said ten opzichte van het concept Oriëntalisme. Daarnaast is er een meer hedendaags concept hierbinnen aan toegevoegd om de theorie meer toepasbaar te maken op de huidige problematiek in de Nederlandse samenleving en minder op hoe de demografische gegevens van de jaren zeventig waar het concept bedacht. Dit concept is de reactie van Oriëntalisme op Shock events, belangrijke gebeurtenissen die in de afgelopen tien tot vijftien jaar het beeld op andere culturen hebben beïnvloed. Said richt zich meer op hoe het westen naar het vreemde ver weg van huis kijkt vanuit een superioriteitsgevoel dat is ontstaan tijdens het imperialisme en kolonialisme van de Westerse wereld. Shock events geven een meer direct effect weer op gebeurtenissen die de politieke situatie en de samenleving tegenwoordig bezig houdt. Naast het hoofdconcept Oriëntalisme vanuit Kolonialisme en de invloed van Shock events hierop, is er in dit onderzoek nog rekening gehouden met de invloed van fysiek afstand tussen vreemdelingen en autochtonen Nederlanders, door te kijken naar opvallende verschillen in reacties aan de hand van de afstand van respondenten vanaf het AZC Grave.

In hoeverre wordt Oriëntalisme beïnvloedt door Neokoloniale denkwijzen?

Binnen het theoretisch kader zijn verschillende voorbeelden vanuit Said(1978) en Gregory(2000) besproken waaruit deze wetenschappers het fundament van Oriëntalisme leggen in het Koloniale tijdperk. De invloed welke dit nog steeds op de huidige maatschappij heeft is niet te onderschatten. 'De effecten van kolonialisme worden zowel in het verleden als in het heden bestudeerd, met veel criticasters die van mening zijn dat de huidige ongelijkheden in de wereld niet alleen worden gevormd door een koloniaal verleden, maar ook vandaag de dag nog ontstaan en versterkt worden

door de neokoloniale krachtsverhoudingen en relaties'(Gregory, 2000, p. 168). Gregory geeft later nog aan dat ook studies van tegenwoordig veelal gericht zijn op inzichten die in de koloniale tijd zijn gedocumenteerd. Kortom de invloed van de wereldverhoudingen in de koloniale tijd blijven haar stempel drukken op de machtsverhoudingen in het heden. Ook Said(1978) geeft veel voorbeelden van verhoudingen in deze periode die de superioriteit van het westen benadrukte en legitimeerde waarom de 'witte man' aan de macht hoort te staan. Deze vooraanstaande wetenschappers komen tot de conclusie dat Oriëntalisme in de kern ontstaat door Neokoloniale denkwijze.

Tijdens de afgenomen interviews had een aantal respondenten het erover dat in die andere landen buiten de EU er voornamelijk tot alleen maar zandweggetjes zijn waar weinig verkeer is en minder drukte. Hierdoor kwam men tot de conclusie dat mensen van buiten de EU hier opnieuw een cursus voor behoud van rijbewijs moet volgen. Maar andersom hoefde dit niet aangezien de regels in de EU een stuk beter zouden zijn. Dit voorbeeld treft gelijkenissen met een voorbeeld van Edward Said over Egypte en haar piramiden. Dat mensen denken dat Egypte slechts bestaat uit woestijnen met piramides. En dat men Cairo als hoofdstad met haar urbane uitstraling niet als Egypte ziet. Ook waren een aantal respondenten er stellig van overtuigd dat een groot deel van de rijbewijzen in bepaalde landen gratis werden weggegeven en dat er ernstig word gefraudeerd. Hierin zitten veel parallellen met de houding uit koloniale tijdperk waar de Westerse cultuur door haar militaire superioriteit de indruk wekte op het thuisfront dat de gekolonialiseerde culturen inferieur zijn aan die van het westen. Indirect geeft het voorbeeld van de rijbewijzen ook aan dat men niet goed is geïnformeerd is over andere culturen en er bij voorbaat van uitgaat dat vreemde culturen onderontwikkeld zijn.

Wat is de invloed van angst en external shock events op Oriëntalisme, en speelt die invloed ook op de lange termijn een rol?

Het meten van de invloed van external shock events op Oriëntalisme van de respondenten bleek een lastige taak. De stellingen die Hierop gericht waren gaven een minder duidelijk beeld van hoe mensen om zijn gegaan met external shock events. Hierdoor is in de analyse ook gekeken naar de stijging van rechts- extremisme en rechts- populisme na external shock events. Rechts- extremisme wordt in dit onderzoek beschouwd als de meest extreme vorm van Oriëntalisme. Daarom is het een sterk meetpunt geweest in dit onderzoek om conclusies over de invloed van Shock events te kunnen trekken.

Een external shock event lijkt op korte termijn een sterke verandering in het beeld te kunnen weergeven over vreemdelingen. 'Zo werden er ook na de aanslagen op 11 september 2001 direct een reeks van antimoslim uitingen, waaronder meerdere gewelddadige'(Wagenaar en van Donselaar,

2007, p. 22). De antimoslim reacties op de aanslagen van 11 september waren getalsmatig van aanzienlijke invloed op het hele jaar: ongeveer 60% van het totaal aan door ons geïnterviewde geweldplegingen in 2001 vond plaats na 11 september aldus Wagenaar en Van Donselaar(2007). Een nog duidelijker voorbeeld is de moord op Pim Fortuyn op 6 mei 2002. Waarbij in de uren na de moord direct heftige bedreigingen van rechts extremistische aard in de richting van allochtonen werden geuit. Ook zonder dat de dader bekend was. Toen deze bekend was en men wist dat het geen 'vreemdeling' was die de moord pleegde trokken deze bedreigingen ook snel weer weg. Dit korte termijneffect is een interessant fenomeen om te bekijken, zo lijkt het effect vaak snel weer te stabiliseren maar toch is het wellicht mogelijk dat een opstapeling van meerdere external shock events in een korte periode achter elkaar ook kan leiden tot een langere discours verandering. Dit kan wellicht in een ander onderzoek worden bekeken wanneer de besproken periode minder recent is.

Ook verkiezingsuitslagen wijzen erop dat de invloed van external shock events op de beeldvorming van vreemdelingen substantieel is. Het feit dat er bij de laatste verkiezingen voor het eerste in dit onderzoek meegenomen external shock event nog geen enkele populistisch rechtse politieke partij deelnam aan de verkiezingen zegt in ieder geval dat het daarna op de kaart is gezet. Opvallend aan deze bevindingen is dat de invloed van populistisch rechts eerst sterk steeg, toen weer iets daalde en de laatste verkiezingen juist weer flink steeg. Wellicht dat in combinatie met andere invloeden een external shock event dus op de lange termijn ook van invloed is op het beeld van vreemdelingen. Men ziet allochtonen tegenwoordig vaak als een bedreiging. Maar dat is niet alleen gebaseerd op external shock events, ook voelt men zich in banen bedreigd. Hierdoor speelt ook de economische crisis wellicht een rol in de manier waarop tegenwoordig naar vreemdelingen wordt gekeken in Nederland. Om dit verder uit te werken is dit onderzoek te klein. Wellicht dat met mijn bevindingen in de toekomst vanuit verschillende perspectieven dieper kan worden gekeken naar de invloed van external shock events op het Oriëntalisme. Voor dit onderzoek geven de cijfers over rechts-extremisme en populisme mij genoeg redenen om te concluderen dat external shock events in de huidige samenleving een substantiële invloed hebben op de manier waarop mensen naar andere culturen kijken.

Verdere opvallendheden

Het aantal respondenten bleek te weinig om harde conclusies te trekken over de invloed van de fysieke afstand op Oriëntalisme. Wel waren er opvallende bevindingen die wellicht een richting kunnen weergeven over de invloed van fysieke afstand.

Zo waren er enkele opvallende opmerkingen van respondenten die allemaal nog nooit problemen hadden gehad met AZC bewoners. Maar een aantal dacht dat wanneer je dichterbij woonde, dit

misschien wel erger was omdat dan misschien vaker dingen uit je tuin worden meegenomen. En juist iemand die er dicht bij woonde dacht dat mensen verder weg bij het winkelcentrum er meer last van zouden hebben. Oriëntalisme speelt hier ook een rol omdat mensen niet weten wat de feiten zijn, maar wel een beeld vormt en daaruit handelt.

Algemene conclusie

Tijdens de interviews, het literatuuronderzoek en het analyseren hiervan heb ik voldoende bevindingen opgedaan om antwoord op de centrale vraag en deel vragen te kunnen geven. *Hoe manifesteert Oriëntalisme zich in de huidige samenleving, en hoe hebben shock events in het afgelopen decennium een invloed gehad op de wijze waarop asielzoekers beschouwd worden als Nederlandse burgers?*

Oriëntalisme manifesteert zich in de huidige maatschappij door dat angst een steeds grotere rol is gaan spelen. Men grijpt terug naar vastheden en bijt van zich af als men moet veranderen. Hierin spelen oude koloniale gedachte nog steeds indirect een grote rol. Het uit zich door ontwijkend gedrag ten opzichte van andere culturen en de nadruk van respondenten voor het belang van aanpassen van de vreemdeling aan onze cultuur.

External shock events hebben het afgelopen decennia via een golfbeweging invloed gehad op de manier waarop vreemdelingen worden bekeken en asielzoekers worden beschouwd als Nederlandse burgers. Na een External shock event blijkt dat oude bestaande beelden over vreemdelingen worden bevestigd voor een flink aantal mensen. En dat dit als alles tot rust is gekomen weer minder wordt. Wanneer men bijvoorbeeld denkt dat moslims achterlijk zijn en gewelddadig en vervolgens vermoord Mohammed B, Theo van Gogh, dan wordt voor deze mensen een dergelijk beeld bevestigd. Wanneer echter een periode niks gebeurt blijkt uit de daling van de hoeveelheid rechts- extremisme dat ook de extreme gevoelens minder worden. Mijn vermoeden is echter dat op de lange termijn een periode zoals tussen 2001 en 2004 nog steeds bij mensen angst wordt in geprint en dat men bang blijft voor verandering.

Aanbevelingen

Het is moeilijk een beleid aan te passen op basis van de resultaten die uit dit onderzoek naar voren komen. Problemen die in de samenleving liggen met betrekking op Oriëntalisme zijn zelden van meetbare aard, zoals rechts- extremisme, maar liggen vaker in ontwijkend gedrag. Hiermee bedoel ik dat mensen uit onbegrip elkaar maar vermijden, dit kan leiden tot ongemakkelijke situaties en vreemdelingen zullen zich niet snel welkom voelen wat ook integratie niet in de hand speelt.

Om sfeer te verbeteren zal men moeten proberen om onbegrip weg te nemen. En de nadruk op de

verschillen moet plaatsmaken voor de nadruk op overeenkomsten. Hieraan toevoegende dat, het Oriënt heeft geholpen om Europa te definiëren als het contrasterende beeld, idee, persoonlijkheid en ervaring. Hiermee is het een integraal deel van de Europese cultuur (Said, 1978, P. 64). Dit is iets wat veel inwoners van Europese landen zich niet goed genoeg realiseren. Onbegrip zou kunnen worden gereduceerd wanneer men zich beter laat informeren.

Said denkt Oriëntalisme te kunnen bestrijden via contrapuntal reading, wat neerkomt op het echt goed bekijken van iemands achtergrond vanuit alle mogelijke perspectieven voordat men een oordeel velt. Nu zal dit in de praktijk moeilijk zijn om over een volledige samenleving voor elkaar te krijgen. En de vraag is of de westerse wereld dit daadwerkelijk wil, omdat men op basis van Oriëntalisme en neokolonialisme nog steeds de sterkste politieke macht heeft in de wereld.

Echter binnen een dorp of stad waar problemen kunnen zijn in het dagelijks leven zou een gemeente of ander lokaal bestuur de mensen meer informatie kunnen geven door lezingen, bijeenkomsten en kennismakingen met de bewoners van het AZC te organiseren. Vooral dat laatste zal veel onbegrip wegnemen. Wanneer mensen elkaar leren kennen is het mogelijk dat Oriëntalisme in toom kan worden gehouden. Men zou kunnen denken aan het bijwonen van deze bijeenkomsten als taakstraf voor rechts-extremisten. Op deze manier zullen zij ook de andere kant zien dan alleen de angst voor het vreemde.

Reflectie

De dataverzameling vergde uiterst moeilijke afwegingen en observaties om te voorkomen dat reacties verkeerd werden geïnterpreteerd. Ondanks dat ik zelf zo voorzichtig en neutraal mogelijk in de interviews en de analyse hiervan ben gaan staan zal het moeilijk zijn met harde cijfers te concluderen.

De keuze voor het AZC Grave als casus voor dit onderzoek was mede vanwege de praktische voordelen voor mij tijdens het onderzoek. Ik woon zelf in Grave waardoor het makkelijker was om voor het houden van interviews ergens aan de deur te kloppen. De meeste mensen wilden graag meewerken, bij slechts enkele merkte ik dat tijd een rol speelde. Een derde respondent voor de binnenste cirkel was moeilijk te vinden. Hierdoor heb ik het gelaten bij twee respondenten. Wel moest ik door het feit dat ik in mijn eigen stad was bewust keuzes maken in waar ik mensen ging interviewen om te voorkomen dat mensen sociaal wenselijke antwoorden gaan geven omdat ze mij kennen. Echter tijdens de gesprekken heb ik de indruk gehad dat men vrij sprak en zich niet beperkt voelde in hun vrijheid te spreken.

De keuze om vanuit de autochtoon te kijken naar de vreemdeling en de hiermee de vreemdeling geen stem te geven in het verhaal zal wellicht ook gezien kunnen worden als een vorm van

Oriëntalisme. Voor mijn onderzoek leek mij de gekozen route het meest relevant en wellicht dat dit in de toekomst nog van nut kan zijn voor andere onderzoeken.

Hoofdstuk 6. Literatuurlijst

- Alison Blunt and Jane Wills. (2000), *Dissident Geographies an introduction to radical ideas and practice*, London: Prentice Hall. Gregory, D(2000) *Decolonising Geography: Postcolonial Perspectives*.
- Bienefeld, M. (1994), '*The New World Order: echoes of a new imperialism*'. *Third World Quarterly*, Vol 15, No 1, 1994
- Creswell, J. (2007), '*Qualitative Inquiry & Research Design*' *Choosing Among Five Approaches*. Sage publications.
- Donkers, H. (2008), *Academische Vaardigheden: Cursusboek*. Nijmegen: Radboud Universiteit.
- Van Donselaar , J. & Rodriques, P.R.(2008) '*Monitor Racisme en Extremisme*', Anne Frank stichting, Universiteit Leiden: Pallas Publications.
- Felling, A. (2004), '*Het proces van individualisering in Nederland*' *een kwarteeuw sociaal-culturele ontwikkeling*.
- Giddens , A. (1991) '*Modernity and Self-Identity*' *Self and Society in the Late Modern Age*. Polity Press, Cambridge.
- De Graaff, B.(2007). Hoe breed? Contraterrorisme- en radicaliseringsbeleid onder de loep. In Van Donselaar & Rodriques (Eds.), *Monitor Racisme en Extremisme*(pp. 125-135). Anne Frank stichting, Universiteit Leiden: Pallas Publications.
- Gregory, D. (1995), '*Progress in Human Geography*' *Imaginative Geographies*. Sage publications.
- Gvu's 1st WWW user survey. (n.d.). Vinddatum 18 mei 2012, op: <http://www.bommeltje.nl/grave>

- GvU's 2nd WWW user survey. (n.d.). Vinddatum 20 mei 2012, op:
<http://www.jeoudekazerne.nl>
- GvU's 3rd WWW user survey. (n.d.). Vinddatum 20 mei 2012, op:
<http://www.nlverkiezingen.com/TK1998.html>
- Harvey, D.(1996), 'Justice, Nature and the Geography of Difference'(pp. 105-111). The Canadian Geographer.
- Hollands, M. (2004), 'Leren uit de ontmoeting' *Nederlanders in contact met asielzoekers en vluchtelingen*. ACADEMISCH PROEFSCHRIFT te Amsterdam.
- Hyndman, J. (2000) , 'Managing Displacements' *Refugees and the Politics of Humanitarianism*. University of Minnesota Press.
- Korteweg, A. (2005)' De moord op Theo van Gogh' *Gender, religie en de strijd over de integratie van migranten in Nederland*. In: Migrantenstudies, 2005, jaargang 21, nummer 4, pp. 205-223.
- Pacione, M. (2005), 'Urban Geography' *A global perspective*. Routledge
- Potter et al, (2008), 'Geographies of development' *an introduction to development studies*. Pearson education Limited.
- Said, E. (1978), 'Orientalism' *A critical and cultural theory reader*
- Said, E. (1994), 'Culture and Imperialism', London: Vintage
- Sassen, S. (1996), 'Losing Control?' *Sovereignty in an age of Globalization*. Columbia University Press.
- Wagenaar, W. & Van Donselaar, J.(2007). Racistisch en extreemrechts geweld in 2007. In Van Donselaar & Rodrigues (Eds.), *Monitor Racisme en extremisme*(pp. 17-39). Anne Frank stichting, Universiteit Leiden: Pallas Publications.

Hoofdstuk 7. Bijlagen

Bijlage 1.

7.1 Interviewguide

Deze interviewguide, dient ervoor om gebruikt te worden als leidraad gedurende de interviews betreffende de Casus AZC Grave.

Hoe manifesteert Oriëntalisme zich in de huidige samenleving, en hoe hebben shock events in het afgelopen decennium een invloed gehad op de wijze waarop asielzoekers beschouwd worden als Nederlandse burgers

Om deze vraag goed te kunnen behandelen dienen onder andere de volgende deelvragen beantwoord te worden.

- *In hoeverre wordt Oriëntalisme beïnvloedt door Neokoloniale denkwijzen?*
- *Wat is de invloed van angst en Shockevents op Oriëntalisme, en speelt die invloed ook op de lange termijn een rol?*
- *Wat is de rol van fysieke afstand tot een AZC in de benadering van de bewoners?*

Het doel van de interviews is een duidelijker beeld te krijgen van de huidige beeldvorming van de samenleving over 'vreemdelingen' en de mate waarin effecten van kolonialisme, imperialisme en 'Shockevents' op de deze beeldvorming over 'the Oriënt' in de huidige Nederlandse samenleving van toepassing is. Door een zo representatief mogelijke casus te analyseren rondom een AZC en de houding van omwonende van het AZC ten opzichte van deze bewoners.

2.

- Een van de doelstellingen is om te testen of de fysieke afstand van invloed is op de houding van mensen ten opzichte van 'vreemdelingen'.
- Een van de doelstellingen is om de theoretische ideeën van het Oriëntalisme en de invloed van Neokolonialisme hierop te testen op de omwonende van het AZC in Grave. En hiermee een zo representatief mogelijk beeld te schetsen over de huidige Nederlandse samenleving.
- De derde doelstelling is om te kijken naar de invloed van Shockevents op de houding ten opzichte van bewoners van het AZC. En hiermee een zo representatief mogelijk beeld te schetsen over de huidige Nederlandse samenleving.

3.

Om tot een goed beeld te komen van bepaalde denkwijze van mensen betreffende vreemdelingen en de culturele verschillen is de keuze gemaakt om niet direct via vragen over gevoelige topics te beginnen. Dit zou tot antwoorden kunnen leiden die sociaal wenselijk zijn waardoor niet het beeld wordt weergegeven die en juiste weerspiegeling geeft voor dit onderzoek. Mensen zullen de vraag, of ze de cultuur van een AZC bewoner minderwaardig vinden, zelden of nooit met ja beantwoorden. Maar er zal via voorbeelden over het langzaam veranderen van bepaalde instituties in de omgeving proberen reacties uit te lokken die een realistischer beeld geven.

Inleidende algemene stellingen:

1.

Voorbeeld 1. Een man uit Afghanistan komt naar Nederland voor een betere toekomst voor hem en zijn familie die niet veilig zijn in hun eigen land. Wanneer hij in Grave terechtkomt is zijn eerst prioriteit direct om werk te vinden en snel geld te verdienen, desnoods zwart. Hierdoor heeft hij echter geen of weinig tijd om zich cultureel aan te passen aan Nederlandse gewoonten.

Stelling 1. Culturele integratie moet zo snel mogelijk plaatsvinden voor Asielzoekers, en is belangrijker voor Nederland dan sociale en economische integratie.

Stelling 2. Nederlanders moeten meer open staan voor de invloed van nieuwe culturen.

Waarom dit voorbeeld: Ik probeer met het voorbeeld ervoor te zorgen dat mensen zien dat de intentie om economisch te integreren logischer is dan meteen cultureel te integreren. Vervolgens is de stelling juist weer vanaf de andere kant af gekozen, zodat men niet teveel door het voorbeeld beïnvloed wordt.

Het wordt aan de hand van hun reactie wellicht duidelijk hoe belangrijk men het vindt om culturele waarden van Nederland te behouden ten opzichte van de piëteit die mensen hebben voor een moeilijke persoonlijke situatie.

2.

Voorbeeld . Ontwikkelingshulp ligt vaak onder vuur door de vaak onmeetbare resultaten en corrupte regimes in derde wereldlanden die misbruik maken van het geld.

Stelling. Ontwikkelingshulp is belangrijk voor derde wereld landen omdat wij ze veel kunnen leren vanuit onze cultuur.

Waarom dit voorbeeld:

Omdat ontwikkeling in de term ontwikkelingshulp de indruk wekt dat deze landen onderontwikkeld zijn. Door deze stelling te testen kan ik kijken of dat deze mensen dit ook zo zien.

Voorbeelden en stellingen met betrekking op Shockevents.

1.

Voorbeeld 1. Sinds de aanslagen van 11 september 2001 op de Twin Towers in New York is bescherming tegen terreuraanslagen een hoge prioriteit geworden. Een Arabische man die naar Nederland probeert te komen voor een cursus die hij gaat volgen wordt op basis van zijn afkomst zoveel mogelijk geremd en het liefst buiten gehouden.

Stelling 1. Omgaan met terreurdreiging hoort bovenaan de politieke agenda te staan.

Stelling 2. Als wij vrij mogen reizen naar ieder land, dan mogen andere culturen dat ook.

Antwoord afwachten en dan feiten geven over aantal doden en gewonden over terrorisme en dan kijken of ze er nog zo over denken.

Waarom: om te kijken wat hun prioriteiten zijn.

2.

Voorbeeld 2. Na de moord op Theo van Gogh (die vaak provocerende uitspraken deed over moslims) zijn er veel Moslims onheus bejegend en scholen en moskees beklad, veel moslims voelden zich erg onveilig in ons land.

Stelling 1. De moord op van Gogh veranderde mijn beeld op buitenlanders helemaal niets

Stelling 2. Van Gogh had gelijk en de Moslims hebben dat bewezen door hem te vermoorden

Specifiek neokoloniaal gerichte vragen

1.

Voorbeeld 2. U raakt in aanrijding met een fietser uit het AZC, deze man is even flink in paniek en heeft een flink temperament en hij spreekt geen Nederlands. Uw auto is niet beschadigd en de man heeft een aantal valwonden en een krom stuur. Hij is onbekend met de Nederlandse gebruiken in een dergelijke situatie en fiets verder.

Stelling 1. De fietser heeft gelijk, er is geen schade voor mijn auto dus gaan we gewoon verder.

Stelling 2. Een in het land van oorsprong behaald rijbewijs zou in Nederland niet geldig moeten zijn.

Waarom dit voorbeeld:

Peilen of mensen reageren met de gedachte dat onze gewoonten beter werken. En het vooroordeel dat een rijbewijs in andere culturen makkelijk te behalen is.

2.

Voorbeeld. Volgens sommige mensen is het probleem van een AZC dat de mensen worden afgeschermd van de samenleving en hierdoor ook niet integreren. Wanneer men probeert interactie te vinden is de plaatselijke bevolking vaak achterdochtig. In een supermarkt spreken lokale bewoners maar zelden echt met bewoners van het AZC.

Stelling. Het is beter voor de samenleving als AZC centra worden afgeschaft en asielzoekers te helpen om zich te mengen en verspreiden over alle wijken.

Stelling. Om meer interactie te creëren zou ik AZC bewoners uitnodigen bij mij te eten.

Stelling. Mijn kinderen mogen van mij zonder toezicht bij het AZC spelen met leeftijdsgenoten.

Waarom dit voorbeeld:

Eerste stelling die is iets algemener, en de volgende twee zijn meer persoonlijk gericht. Hier kan een vergelijking gemaakt worden, kijken of het Nimby effect hier zal optreden.

3.

Voorbeeld. U staat bij de bakker in de rij en er komt een bewoner van het AZC binnen die meteen besteld. Deze man die ziet alleen mensen stilstaan en denkt dat iedereen al besteld heeft. Dit soort misverstanden zijn op basis van gewoonten onoverkomelijk wanneer men AZC bewoners in de buurt heeft wonen.

Stelling: De opstapeling van dit soort kleine ergernissen zorgen voor een moeilijk leefbare buurt.

Stelling: door de man erop aan te spreken en uit te leggen dat hij in de rij moet staan is het probleem opgelost.

Waarom dit voorbeeld:

Ik zal vragen welke stelling het dichts bij deze persoon staat. Het zegt wellicht iets over de moeilijkheden die deze persoon al dan niet ziet in dergelijke situaties. En de ergernis kan wellicht een teken zijn van Oriëntalisme.

4.

Voorbeeld. U heeft goed contact gekregen met een familie in het AZC, en ze komen bij u op bezoek om mee te eten. Tradities zijn erg van belang voor dit gezin en daarom vragen uw bezoekers of de maaltijd hallal mag zijn.

Stelling 1. Ze komen bij mij op bezoek dus passen ze zich maar aan.

Stelling 2. Uit respect voor hun cultuur maak je hallal gerechten, misschien ga je zelf nog wel overstag.

Waarom dit voorbeeld:

Om te kijken of mensen zich storen aan nieuwe cultuur, of juist graag proberen mee te genieten van alle culturen.

5.

Voorbeeld. Sinds midden jaren negentig is het AZC in Grave gekomen. Sommige mensen hebben daar moeite mee gehad, en voelen zich onveiliger hierdoor. Doordat deze mensen vaak nog geen Nederlands spreken communiceren ze in hun oude taal met elkaar. Hierdoor blijven ze vaak onverstaanbaar en weet je niet snel wat men van plan is.

Stelling. De meeste criminaliteit in Grave komt direct of indirect van het AZC af

Stelling. Ik heb nooit problemen gehad met AZC bewoners.

Waarom dit voorbeeld.

Om te kijken of men de eerste stelling ondersteunt en dan ook de tweede. En dan mensen vragen waarom ze dan de eerste stelling ondersteunen.

Bijlage 2

Tweede-Kamerverkiezingen - 6 mei 1998

Partij	Afk.	Aantal	%	+/-	Zetels
Partij van de Arbeid	PvdA	2494555	28,98%	+5,01%	45 +8
Volkspartij voor Vrijheid en Democratie	VVD	2124971	24,69%	+4,73%	38 +7
Christen-Democratisch Appèl	CDA	1581053	18,37%	-3,86%	29 -5
Democraten 66	D66	773497	8,99%	-6,50%	14 -10
GroenLinks	GrLinks	625968	7,27%	+3,81%	11 +6
Socialistische Partij	SP	303703	3,53%	+2,21%	5 +3
Reformatorische Politieke Federatie	RPF	174593	2,03%	+0,26%	3 0
Staatkundig Gereformeerde Partij	SGP	153583	1,78%	+0,06%	3 +1
Gereformeerd Politiek Verbond	GPV	108724	1,26%	-0,06%	2 0
Centrumdemocraten	CD	52226	0,61%	-1,85%	-3
Algemeen Ouderenverbond/Unie55+	AOV/U55+	45994	0,53%	-3,97%	-7
Nederland Mobil	NMOB	45219	0,53%		
Senioren 2000	S2000	36157	0,42%		
Nederlandse Middenstandspartij	NMP	23512	0,27%		
De Groenen	Groenen	16585	0,19%	+0,04%	
Natuurwetpartij	NWP	15746	0,18%	-0,13%	
Katholiek Politieke Partij	KPP	8233	0,10%		
Vrije Indische Partij	VIP	7225	0,08%	-0,05%	
Nieuw Solidair Ouderenverbond	NSOV	6455	0,07%		
Nieuwe Communistische Partij-NCPN	NCPN	5620	0,07%	-0,06%	
IdeA/IIJ	IdeA/IIJ	2500	0,03%		
Het KiesersCollectief	KColl	1668	0,02%		
Totaal geldige stemmen		8607787			150
Ongeldige stemmen/ % uitgebr. stemmen		14435	0,17%	-0,35%	
Uitgebrachte stemmen/Opkomst		8622222	73,35%	-5,46%	
Kiesgerechtigd		11755132		+2,61%	
Kiesdeler		57385,2467			

Tweede-Kamerverkiezingen - 15 mei 2002

Partij	Afk.	Aantal	%	+/-	Zetels
Christen-Democratisch Appèl	CDA	2653723	27,93%	+9,56%	43 +14
Lijst Pim Fortuyn	LPF	1614801	17,00%		26
Volkspartij voor Vrijheid en Democratie	VVD	1466722	15,44%	-9,25%	24 -14
Partij van de Arbeid	PvdA	1436023	15,11%	-13,87%	23 -22
GroenLinks	GrLinks	660692	6,95%	-0,32%	10 -1
Socialistische Partij	SP	560447	5,90%	+2,37%	9 +4
Democraten 66	D66	484317	5,10%	-3,89%	7 -7
ChristenUnie	CU	240953	2,54%	-0,76%	4 -1
Staatkundig Gereformeerde Partij	SGP	163562	1,72%	-0,06%	2 -1
Leefbaar Nederland	LN	153055	1,61%		2
Verenigde Seniorenpartij	VSP	39005	0,41%		
Vrije Indische Partij & OuderenUnie	VIP/OU	10033	0,11%	+0,02%	
Duurzaam Nederland	DN	9058	0,10%		
Partij van de Toekomst	PvdT	6393	0,07%		
Nieuwe Middenpartij	NMP	2305	0,02%	-0,25%	
Republikeinse Volkspartij	RVP	63	0,00%		
Totaal geldige stemmen		9501152			150
Ongeldige stemmen/ % uitgebr. stemmen		14074	0,15%	-0,02%	
Uitgebrachte stemmen/Opkomst		9515226	79,06%	+5,71%	

Tweede-Kamerverkiezingen - 22 januari 2003

Partij	Afk.	Aantal	%	+/-	Zetels
Christen-Democratisch Appèl	CDA	2763480	28,62%	+0,69%	44 +1
Partij van de Arbeid	PvdA	2631363	27,26%	+12,15%	42 +19
Volkspartij voor Vrijheid en Democratie	VVD	1728707	17,91%	+2,47%	28 +4
Socialistische Partij	SP	609723	6,32%	+0,42%	9 0
Lijst Pim Fortuyn	LPF	549975	5,70%	-11,30%	8 -18
GroenLinks	GrLinks	495802	5,14%	-1,82%	8 -2
Democraten 66	D66	393333	4,07%	-1,03%	6 -1
ChristenUnie	CU	204895	2,12%	-0,42%	3 +1
Staatkundig Gereformeerde Partij	SGP	150305	1,56%	-0,10%	2 0
Partij voor de Dieren	PvdD	47754	0,49%		
Leefbaar Nederland	LN	38894	0,40%	-1,21%	-2
Partij van de Toekomst	PvdT	13845	0,14%	+0,08%	
Lijst Ratselband	Ratseb	9045	0,09%		
Duurzaam Nederland	DN	7271	0,08%	-0,02%	
Nieuwe Communistische Partij Nederland	NCPN	4854	0,05%		
Conservatieven.nl	Cons.nl	2521	0,03%		
Vooruitstrevende Integratiepartij	VIP	1623	0,02%		
Alliantie voor Vernieuwing en Democratie	AVD	990	0,01%		
Lijst Veldhoen	Veldhoen	296	0,00%		
Totaal geldige stemmen		9654475			150
Ongeldige stemmen/ % uitgebr. stemmen		12127	0,13%	-0,02%	
Uitgebrachte stemmen/Opkomst		9666602	80,04%	+0,98%	
Kiesgerechtigd		12076711		+0,34%	
Kiesdeler		64363,1667			

Tweede-Kamerverkiezingen - 9 juni 2010

Partij	Afk.	Aantal	%	+/-	Zetels
Volkspartij voor Vrijheid en Democratie	VVD	1929575	20,49%	+5,82%	31 +9
Partij van de Arbeid	PvdA	1848885	19,63%	-1,57%	30 -3
Partij voor de Vrijheid	PvV	1454493	15,45%	+9,64%	24 +15
Christen-Democratisch Appèl	CDA	1281886	13,61%	-12,90%	21 -20
Socialistische Partij	SP	924696	9,82%	-6,76%	15 -10
Democraten 66	D66	654167	6,95%	+4,99%	10 +7
GroenLinks	GrLinks	628099	6,67%	+2,07%	10 +3
ChristenUnie	CU	365094	3,84%	0,73%	5 -1
Staatkundig Gereformeerde Partij	SGP	163581	1,74%	+0,18%	2 0
Partij voor de Dieren	PvdD	122317	1,30%	-0,52%	2 0
Trots op Nederland Lijst Rita Verdonk	TROTS	52937	0,56%		
Partij voor Mens en Spier	Mens	26196	0,28%		
Peuterspartij	Peuten	10471	0,11%		
Lijst-Feijen (Lijst 17)	Lijst17	7456	0,08%		
Partij één	één	2042	0,02%		
Nieuw Nederland	NwNed	2010	0,02%		
Heetha	Heetha	1255	0,01%		
Lijst-Lacé (Evangelische Partij Ned.)	EPN	924	0,01%		
Totaal geldige stemmen		9416001			150
Ongeldige stemmen/ % uitgebr. stemmen		18147	0,19%	+0,08%	
Blanco stemmen/ % uitgebr. stemmen		8829	0,09%		
Uitgebrachte stemmen/Opkomst		9442977	75,40%	-4,95%	
Kiesgerechtigd		12524152		+2,12%	
Kiesdeler		62773,34			

Tweede-Kamerverkiezingen - 22 november 2006

Partij	Afk.	Aantal	%	+/-	Zetels
Christen-Democratisch Appèl	CDA	2608573	26,51%	-2,13%	41 -3
Partij van de Arbeid	PvdA	2085077	21,19%	-6,07%	33 -9
Socialistische Partij	SP	1630803	16,58%	+10,26%	25 +16
Volkspartij voor Vrijheid en Democratie	VVD	1443312	14,67%	-3,25%	22 -6
Groep Wilders/Partij voor de Vrijheid	PVV	579490	5,89%		9
GroenLinks	GrLinks	453054	4,60%	-0,54%	7 -1
ChristenUnie	CU	390969	3,97%	+1,85%	6 +3
Democraten 66	D66	193232	1,96%	-2,11%	3 -3
Partij voor de Dieren	PvdD	179988	1,83%	+1,34%	2 +2
Staatkundig Gereformeerde Partij	SGP	153266	1,56%	0,00%	2 0
EénNL	EénNL	62829	0,64%		
Lijst Vijf Fortuyn	Fortuyn	20956	0,21%	-4,93%	-8
Verenigde Seniorenpartij	VSP	12522	0,13%		
Ad Bos Collectief	Ad Bos	5149	0,05%		
Partij voor Nederland	PVN	5010	0,05%		
Lijst-Potmis (Islam Democraten)	ID	4339	0,04%		
Nederland Transparant	NLTrans	2318	0,02%		
Groen Vrij Internet Partij	GVIP	2297	0,02%		
Liberaal Democratische Partij	LibDem	2276	0,02%		
Lijst-Poortman (Blanco Lijst)		2181	0,02%		
Continue Directe Democratie Partij	CDDP	559	0,01%		
LRVP-Het Zeteltje	LRVP	185	0,00%		
Solide Multiculturele Partij	SMP	184	0,00%		
Tamara's Open Partij	TOP	114	0,00%		
Totaal geldige stemmen		9838683			150
Ongeldige stemmen/ % uitgebr. stemmen		16315	0,17%	+0,04%	
Uitgebrachte stemmen/Opkomst		9854998	80,35%	+0,31%	
Kiesgerechtigd		12264503		+1,55%	

(nlverkiezingen, 2012)

Bijlage 3

Tabellen analyse.

Oriënt als hulpbehoevend slachtoffer

Ontwikkelingshulp	Aantal	Percentage	Cumulatieve Percentage
Nauwelijks Oriëntalisme	2	25%	25%
Enigszins Oriëntalisme	1	12.5%	37.5%
Gemiddeld Oriëntalisme	2	25%	62.5%
Behoorlijk Oriëntalisme	2	25%	87.5%
Sterk Oriëntalisme	1	12.5%	100%

Belang van integratie

One-Sample Test						
	Test Value = 0					
	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
CultIntergratie	9.979	7	.000	2.625	2.00	3.25
OpenstaanCult	6.677	7	.000	2.750	1.78	3.72
FietserGelijk	9.979	7	.000	2.625	2.00	3.25
RijbewijsGeldig	8.082	7	.000	3.875	2.74	5.01
AzcAfschaffen	7.283	7	.000	3.625	2.45	4.80
UitnodigenEten	15.000	7	.000	3.750	3.16	4.34
OpstapelingErg	9.744	7	.000	2.875	2.18	3.57
Aanspreken	3.660	7	.008	2.125	.75	3.50
Eetwatpotschaft	5.700	7	.001	2.625	1.54	3.71

One-Sample Test

	Test Value = 0					
	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
CultIntergratie	9.979	7	.000	2.625	2.00	3.25
OpenstaanCult	6.677	7	.000	2.750	1.78	3.72
FietserGelijk	9.979	7	.000	2.625	2.00	3.25
RijbewijsGeldig	8.082	7	.000	3.875	2.74	5.01
AzcAfschaffen	7.283	7	.000	3.625	2.45	4.80
UitnodigenEten	15.000	7	.000	3.750	3.16	4.34
OpstapelingErg	9.744	7	.000	2.875	2.18	3.57
Aanspreken	3.660	7	.008	2.125	.75	3.50
Eetwatpotschaft	5.700	7	.001	2.625	1.54	3.71
MaakHallal	6.614	7	.000	2.500	1.61	3.39

Culturele Integratie	Aantal	Percentage	Cumulatieve Percentage
Enigszins Oriëntalisme	4	50%	50%
Gemiddeld Oriëntalisme	3	37.5%	87.5%
Behoorlijk Oriëntalisme	1	12.5%	100%

Geldigheid Rijbewijs	Aantal	Percentage	Cumulatieve percentage
Nauwelijks Oriëntalisme	1	12.5%	12.5%
Gemiddeld Oriëntalisme	1	12.5%	25%
Behoorlijk	3	37.5%	62.5%

Oriëntalisme			
Sterk Oriëntalisme	3	37.5%	100%

Afschaffen AZC	Aantal	Percentage	Cumulatieve percentage
Enigszins Oriëntalisme	3	37.5%	37.5%
Behoorlijk Oriëntalisme	2	25%	62.5%
Sterk Oriëntalisme	3	37.5%	100%

Uitnodigen voor een etentje	Aantal	Percentage	Cumulatieve percentage
Gemiddeld Oriëntalisme	3	37.5%	37.5%
Behoorlijk Oriëntalisme	4	50%	87.5%
Sterk Oriëntalisme	1	12.5%	100%

Opstapeling kleine ergernissen	Aantal	Percentage	Cumulatieve percentage
Enigszins Oriëntalisme	3	37.5%	37.5%
Gemiddeld Oriëntalisme	3	37.5%	75%
Behoorlijk Oriëntalisme	2	25%	100%

Spelen op het AZC	Aantal	Percentage	Cumulatieve percentage
Nauwelijks Oriëntalisme	2	33.3%	33.3%

Behoorlijk Oriëntalisme	2	33.3%	66.7%
Sterk Oriëntalisme	2	33.3%	100%

Gevoel van veiligheid op straat

One-Sample Test

	Test Value = 0					
	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
SpelenAZC	4.385	5	.007	3.333	1.38	5.29
CriminaliteitAZC	5.000	7	.002	1.250	.66	1.84
NooitProblemen	5.916	7	.001	2.500	1.50	3.50

External shock events

Omgaan met Terreurdreiging	Aantal	Percentage	Cumulatieve percentage
Nauwelijks Oriëntalisme	3	37.5%	37.5%
Gemiddeld Oriëntalisme	3	37.5%	75%
Behoorlijk Oriëntalisme	1	12.5%	87.5%
Sterk Oriëntalisme	1	12.5%	100%

Vrij Reizen	Aantal	Percentage	Cumulatieve percentage
Nauwelijks Oriëntalisme	2	25%	25%
Enigszins Oriëntalisme	2	25%	50%

Gemiddeld Oriëntalisme	2	25%	75%
Sterk Oriëntalisme	2	25%	100%

Moord op van Gogh	Aantal	Percentage	Cumulatieve percentage
Nauwelijks Oriëntalisme	1	12.5%	12.5%
Enigszins Oriëntalisme	3	37.5%	50%
Gemiddeld Oriëntalisme	2	25%	75%
Behoorlijk Oriëntalisme	1	12.5%	87.5%
Sterk Oriëntalisme	1	12.5%	100%